

oras invest

2018 Tilinpäätös

Sisältö

Hallituksen toimintakertomus 2018	2
Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS	8
Konsernitase, IFRS	9
Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS	10
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS	11
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS	12
Emoyhtiön tuloslaskelma, FAS	35
Emoyhtiön tase, FAS	36
Emoyhtiön rahavirtalaskelma, FAS	37
Emoyhtiön liitetiedot, FAS	38
Tasekirjan allekirjoitukset	44
Tilinpäätösmerkintä	44
Tilintarkastuskertomus	45

Hallituksen toimintakertomus 2018

Oras Invest, teollinen omistaja

Oras Invest Oy on perheyrittäjä, jolla on 73 vuoden perinteet teollisessa yrittäjyydessä. Oras Invest Oy keskittää omistuksensa vesi- ja rakennusteollisuuden aloilla toimiviin yrityksiin. Päämääränä on luoda pitkäaikaista ja kestävä arvonnousua kehittämällä yrityksiä aktiivisella hallitustyöskentelyllä ja tekemällä läheistä yhteistyötä johdon ja muiden omistajien kanssa.

Konsernirakenne

Oras Invest -konserniin ovat kuuluneet koko tilikauden ajan emoyhtiö Oras Invest Oy:n lisäksi 100-prosenttisesti omistettu Oras Oy sekä osakkuusyhtiöt Uponor Oyj (24,6%), Kemira Oyj (18,2%) ja Tikkurila Oyj (18,1%).

Oras Group on Oras Invest -konsernin alakonserni. Oras Group koostuu yhtiöistä neljästätoista Euroopan maassa, emoyhtiönään Oras Oy.

Oras Invest -konsernin konsernitilinpäätös on laadittu IFRS-periaatteiden (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Emoyhtiö Oras Invest Oy:n tilinpäätös on tehty suomalaisten laskentaperiaatteiden (FAS) mukaisesti.

Oras Invest -konsernin taloudellinen asema ja rahoitus

Oras Invest -konsernin tilinpäätökseen on yhdistelty Oras Group alakonsernina (omistusosuus 100%), ja osakkuusyhtiöt Uponor Oyj, Kemira Oyj ja Tikkurila Oyj pääomaosuusmenetelmällä.

Oras Group laatii oman konsernitilinpäätöksensä. Tilinpäätös on saatavissa Oras Oy:stä.

Oras Invest -konsernin likvidit rahavarat 31.12.2018 olivat 47,4 milj. euroa (38,0). Taseen loppusumma oli 663,6 milj. euroa (639,0) ja oma pääoma 501,9 milj. euroa (471,4).

Oras Invest Oy:n liikevaihto ja tulos

Emoyhtiön liikevaihto oli tilikaudella 0,2 milj. euroa (0,1).

Oras Invest Oy:n osinkotuotot olivat tilikauden aikana 31,5 milj. euroa. Vuoden 2018 aikana Uponor Oyj jakoi osinkoa 0,49 euroa

osakkeelta, jolloin Oras Invest Oy:n osuus Uponorin osingoista oli 8,1 milj. euroa (7,6). Kemira Oyj maksoi osinkoa 0,53 euroa osakkeelta, jolloin Kemiralta saatujen osinkojen yhteissumma oli 15,0 milj. euroa (15,0). Tikkurila Oyj maksoi osinkoa 0,80 euroa osakkeelta, jolloin Tikkurilalta saatujen osinkojen yhteissumma oli 6,4 milj. euroa (6,4). Oras Oy jakoi osinkoa 2,0 milj. euroa (4,0), ja maksoi Oras Invest Oy:lle konserniavustusta 1,8 milj. euroa (2,6).

Emoyhtiön tilikauden tulos oli 31,4 milj. euroa (33,0).

Taloudellinen asema ja rahoitus

Oras Invest Oy:n likvidit rahavarat 31.12.2018 olivat 20,2 milj. euroa (7,6). Taseen loppusumma oli 666,3 milj. euroa (637,9). Oma pääoma oli 621,0 milj. euroa (592,6) ja maksetut osingot 3,0 milj. euroa.

Maksuvalmius vuoden aikana oli hyvä. Tilikauden aikana 10 milj. euroa sijoitettiin lyhytaikaisiin instrumentteihin.

Vuoden 2018 päättyessä Oras Invest Oy:n lainasumma oli yhteensä 45,0 milj. euroa (45,0). Velkojen suhde markkina-arvoisiin sijoituksiin oli 4 % (4 %).

Nettovarallisuus (Net Asset Value, NAV) oli vuoden 2018 lopussa 634 milj. euroa (892). Nettovarallisuuteen luetaan Uponorin, Tikkurilan ja Kemiran omistusten markkina-arvot sekä Oras Groupin arvo laskettuna kaavalla EBITDAx8-nettovelat. Omistuksen kokonaistuotto (Total Shareholder Return, TSR) tilikaudelta oli -29 % (-5 %).

Muutokset teollisissa omistuksissa

Tilikauden aikana Oras Invest Oy hankki 1 459 000 Uponor Oyj:n osaketta. Tämä kasvatti omistusosuuden 22,6%:sta 24,6%:iin. Muita muutoksia teollisissa omistuksissa ei ollut.

Tuotekehitys, ympäristö ja työturvallisuus

Oras Invest Oy on teollinen omistaja, eikä yhtiöllä ole tuote kehitys- tai ympäristötoimintoja. Teollisten omistusten toiminnot on esitetty osana ao. yhtiöiden tilinpäätöksiä.

ORAS INVEST OY:N TUNNUSLUVUT FAS

		2018	2017	2016
Liikevaihto	milj. euroa	0,2	0,1	0,3
Liikevoitto	milj. euroa	-1,5	-2,2	-1,5
Tilikauden tulos	milj. euroa	31,4	33,0	28,7
Oma pääoma yhteensä	milj. euroa	621,0	592,6	562,1
Taseen loppusumma	milj. euroa	666,3	637,9	630,1
Omavaraisuusaste	%	93,2	92,9	89,2
Henkilöstö keskimäärin		4	4	4
Kassavirta	milj. euroa	2,7	7,5	0,0

Olenaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Tilikauden päättymisen jälkeen ei ole ollut olennaisia tapahtumia.

Näkymät vuodelle 2019

Teollisena omistajana Oras Invest Oy:n näkymät ovat suorassa yhteydessä sen teollisten omistusten tilinpäätöksissään esittämiin ohjeistuksiin.

Riskit

Oras Invest Oy:n pääasialliset riskit liittyvät sen pitkäaikaisiin omistuksiin. Koska omistuksissa on kyse huomattavista sijoituksista, jotka keskittyvät tiettyihin teollisuudenaloihin, saattavat muuttuvat markkinaolosuhteet vaikuttaa omistettujen yritysten kannattavuuteen. Omistuksen jakautuminen neljään teolliseen yhtiöön pienentää teollisuudenaloihin liittyvää riskiä.

Oras Invest Oy:n omistukset ovat yhtiöissä, joiden kotivaluutta on euro. Tästä syystä Oras Invest Oy:n valuutariskit ovat välillisiä ja muodostuvat omistettujen yhtiöiden kansainvälisten operaatioiden kautta.

Muuttuvat olosuhteet rahoitusmarkkinoilla saattavat johtaa siihen, että uutta rahoitusta ei ole saatavilla tai sen lainanhoito-kustannukset kasvavat.

Oras Groupin normaaliin toimintaan liittyvät teolliset vahinkoriskit ja tuotevastuu on katettu vakuutuksilla.

Oras Invest Oy:ssä tai Oras Groupissa ei ole meneillään riita-asioita, joista voisi syntyä mainittavia korvausvastuita.

Osakkeet

Oras Invest Oy:n osakepääoma jakautuu seuraavasti:

		2018	2017
A-osakkeet	(1 ääni/osake)	217 350	217 350
B1-osakkeet	(ei äänioikeutta)	36 226	36 226
B2-osakkeet	(ei äänioikeutta)	36 226	36 226
B3-osakkeet	(ei äänioikeutta)	36 224	36 224
B4-osakkeet	(ei äänioikeutta)	36 224	36 224
B5-osakkeet	(ei äänioikeutta)	24 150	24 150
B6-osakkeet	(ei äänioikeutta)	24 150	24 150
B7-osakkeet	(ei äänioikeutta)	24 150	24 150

3.8.2017 rekisteröitiin yhtiöjärjestyksen muutos ja uudet B-osakkeet.

Kaikilla A-sarjan osakkeilla on yhtäläinen oikeus osinkoon. B1–B7-sarjojen osakkeille maksettavasta osingosta päätetään erikseen, ja osakekohtainen osinko voi olla erilainen osakesarjojen välillä.

Voittoa koskevat toimenpiteet

Hallitus esittää, että Oras Invest Oy jakaa päättäneeltä tilikaudelta osinkoa 13,80 euroa / osake, yhteensä 2 999 430 euroa. Loppuosa tilikauden voitosta jätetään voittovaroihin.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Yhtiön hallitus, johto ja tilintarkastajat

Hallitus: Jari Paasikivi (puheenjohtaja), Robin Lawther, Ulf Mattsson, Kaj Paasikivi, Frank Stangenberg-Haverkamp ja Christoph Vitzthum.

Toimitusjohtaja: Annika Paasikivi

Tilintarkastajat: Ernst & Young Oy päävastuullisena tarkastajanaan KHT Heikki Ilkka.

Oras Group

Liikevaihto: 227,7 milj. euroa (249,5)

Liikevoitto (EBIT): 6,9 milj. euroa (12,0)

Rahavirta investointien jälkeen: -4,1 milj. euroa (11,8)

Nettovelkaantumisaste: 2,4% (-2,6%)

Siitä huolimatta, että kaikilla päämarkkinoilla kysyntä jatkui hyvänä, Oras Groupin liikevaihto laski 8,7% edellisestä vuodesta. Liikevaihdon lasku johtui pääasiassa kovasta hintakilpailusta Euroopan markkinoilla alemman hintasegmentin tuotteissa. Sen sijaan Oras Group pystyi säilyttämään asemansa strategian mukaisesti kehittyneiden tuotteiden segmenteissä. Liikevaihto Pohjoismaissa säilyi lähellä edellisen vuoden tasoa.

Oras Group vahvisti asemaansa kylpyhuoneiden digitalisaation edelläkävijänä, ja hankki enemmistön sveitsiläisestä teknologia-yrityksestä Amphirosta.

Oras Groupin liikevaihto oli 227,7 milj. euroa. Liikevaihto väheni 8,7% edelliseen vuoteen verrattuna. Konsernissa erityisen huomion kohteena on Saksan markkina.

Oras Groupin liikevoitto oli 6,9 milj. euroa (12,0) ja liikevoitto-prosentti 3,0% (4,8%). Liikevoitto sisältää Hansan ja Amphiron hankintoihin liittyviä aineettomien oikeuksien ja muun käyttöomaisuuden poistoja 2,9 milj. euroa (3,2). Liikevoitto sisältää myös 1,4 milj. euroa vertailukelpoisuuteen vaikuttavia kustannuksia (2,1).

Tuotantotehokkuus, toimitusten tarkkuus ja kustannusrakenne paranivat, mutta niiden positiiviset vaikutukset riittivät kuitenkin vain osittain korvaamaan laskeneen liikevaihdon.

Konsernin tulos ennen laajan tuloksen eriä oli 2,4 milj. euroa (8,2). Taseen loppusumma oli 231,2 milj. euroa (237,5). Maksuvalmius ja taserakenne säilyivät vahvoina.

Konsernin investoinnit olivat 5,9 milj. euroa (6,9). Päähuomio oli uusissa tuotteissa, laadun kehittämisessä ja tuotantokapasiteetin kasvattamisessa.

Toimitusjohtaja Markus Lengauer siirtyi sovitusti Oras Groupin hallituksen jäseneksi ja hallitus nimitti Kari Lehtisen uudeksi toimitusjohtajaksi 1. tammikuuta 2019 alkaen.

Helmikuussa 2019 aloitettiin henkilöstöneuvottelut Burglen-genfeldin tehtaalla Saksassa. Neuvottelujen pohjana on esitys lopettaa tehtaan toiminta vuoden 2019 aikana. Sulkemiseen liittyvät kustannukset arvioidaan neuvottelujen päättyttyä. Mikäli päätös tehtaan sulkemisesta tehdään, siihen liittyvät kustannukset rasittavat vuoden 2019 tulosta. Esitetty tehtaan sulkeminen ei johdon arvion mukaan aiheuta olennaista alaskirjaustarvetta Oras Groupin taseeseen.

Rakennusalan kehitys Oras Groupin keskeisillä markkinoilla jatkui positiivisena vuonna 2018, mutta osoitti heikkenemisen merkkejä vuoden loppua kohden. Uudisrakentamisen odotetaan vähenevän monilla Oras Groupin avainmarkkinoilla, mutta korjausrakentamisen odotetaan kasvavan edelleen vuonna 2019.

Jotta varmistetaan, että yrityksen kasvu on kannattavaa ja rakentuu vankalle perustalle, Oras Groupissa on aloitettu hankkeita kannattavuuden parantamiseksi. Visiona on kehittyneiden vesikalusteiden markkinajohtajuus Euroopassa ja sen saavuttamiseksi Oras Group tulee investoimaan teknologiaan ja innovaatioihin. Lisäksi panostetaan enemmän myyntiin ja markkinointiin sekä asiakaskokemukseen, jotta loppukäyttäjän tarpeet voidaan täyttää. Ammattilaisjakelu tulee säilymään Oras Groupin tärkeimpänä jakelukanavana. Lisäksi konsernissa tullaan investoimaan tuotantoon automaatioasteen nostamiseksi ja tuotantokustannusten pitämiseksi kilpailukykyisinä.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että Oras Oy ei jaa päättyneeltä tilikaudelta osinkoa.

ORAS GROUPIN TUNNUSLUVUT IFRS

		2018	2017	2016
Liikevaihto	milj. euroa	227,7	249,5	245,3
Liikevoitto	milj. euroa	6,9	12,0	20,8
Tilikauden tulos	milj. euroa	2,4	8,2	15,5
Oma pääoma yhteensä	milj. euroa	110,9	113,5	112,1
Taseen loppusumma	milj. euroa	231,2	237,5	243,3
Omavaraisuusaste	%	48,0	47,8	46,1
Henkilöstö keskimäärin		1 443	1 405	1 361

Uponor-konserni

Liikevaihto: 1 196,3 milj. euroa (1 170,4)

Liikevoitto (EBIT): 106,7 milj. euroa (95,9)

Rahavirta investointien jälkeen: 72,7 milj. euroa (42,0)

Nettovelkaantumisaste: 39,4 % (43,5 %)

Tulos/osake: 0,72 euroa (0,83)

Riippumatta lievästä heikkenemisestä vuoden loppua kohti, rakennusaktiivisuus oli hyvällä tasolla Atlantin molemmin puolin vuonna 2018 kasvaen hieman edellisvuoden vahvasta tasosta. Uponorin liikevaihto vuonna 2018 oli 1 196,3 milj. euroa (1 170,4), mikä on 2,2% enemmän kuin edellisvuonna.

Konsernin liikevoitto oli 106,7 milj. euroa (95,9), mikä oli selvä parannus edellisvuodesta. Kannattavuutta mittaava liikevoittomarginaali kasvoi vertailukauden 8,2 prosentista 8,9 prosenttiin.

Vertailukelpoinen liikevoitto, kun vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät jätetään huomiotta, kasvoi 2,1% ja oli 99,3 milj. euroa (97,2). Vertailukelpoinen liikevoittomarginaali oli 8,3% (8,3%). Vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien kokonaismäärä oli 7,4 milj. euroa (1,3), josta Talotekniikka – Euroopan osuus oli yhteensä 4,3 milj. euroa (2,8) (Zent-Frengerin myynnistä syntyneet luovutusvoitot ja Aasian toimintojen sulkemisesta ja uudelleen järjestelyistä johtuvat kulut) ja Uponor Infran osuus –11,7 milj. euroa (–1,5) (Pohjois-Amerikan liiketoimintojen myynnistä syntyneet luovutusvoitot).

Talotekniikka – Euroopan liikevaihto oli 524,2 milj. euroa (521,7), kasvua 0,5% edellisvuoteen verrattuna. Liikevaihto pysyi melko vakaana useimmissa maissa. Suurin kasvu tuli Suomesta ja Espanjasta. Liikevaihto laski Ruotsissa ja hieman Saksassa. Talotekniikka – Euroopan koko vuoden vertailukelpoinen liikevoitto laski ja oli 35,4 milj. euroa (42,8). Segmentin kannattavuutta rasittivat tiukkana jatkunut kilpailutilanne sekä raaka-ainehintojen nousu.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan koko vuoden liikevaihto oli 340,5 milj. euroa (328,2), kasvua 3,7%. Yhdysvaltain dollareissa liikevaihto oli 401,5 miljoonaa dollaria (373,2), mikä vastaa 7,6% kasvua. Kasvu tuli sekä Yhdysvaltojen että Kanadan markkinoilta. Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liikevoitto oli 46,6 milj. euroa (49,7) ja Yhdysvaltain dollareissa 54,9 miljoonaa dollaria (56,5).

Lasku johtui Hutchinsonin tuotantolaitoksen käynnistyskustannuksista sekä raaka-aine- ja rahtihintojen noususta.

Uponor Infran liikevaihto oli 337,3 milj. euroa (323,4), mikä vastaa 4,3% kasvua huolimatta Pohjois-Amerikan liiketoiminnan myynnistä elokuussa 2018. Suurin osa kasvusta tuli Ruotsista ja Puolasta. Uponor Infran liikevoitto parani selvästi ja oli 35,1 milj. euroa (12,0). Segmentin vertailukelpoinen liikevoitto parani myös ja oli 23,4 milj. euroa (10,5).

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 79,9 milj. euroa (101,5). Uponor sai verovalituksensa perusteella täyden hyvityksen Uponor Business Solutions Oy:n osalta, jonka vaikutus oli 11,4 milj. euroa. Rahavirta ennen rahoitusta oli 72,7 milj. euroa (42,0). Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat yhteensä 54,0 milj. euroa (63,4). Nettoinvestointien määrä oli 53,3 milj. euroa (61,8).

Vuonna 2018 Uponor tarkasteli kestävä kehityksen strategiaansa ja määritteli neljä painopistealuetta: puhdas vesi ja puhtaanapito, vastuullinen tuotanto ja kulutus, ilmastotoimet sekä ihmisarvoinen työ ja talouskasvu. Valituilla painopistealueilla on liiketoiminnassa suurin vaikutuspotentialiaali sekä merkittävät mahdollisuudet, ja ne ovat linjassa Uponorin liiketoiminta-alueen kanssa.

Ilman valuuttakurssien vaikutusta Uponor odottaa liikevaihdon saavuttavan vuoden 2018 liikevaihdon tason ilman myytyjä Uponor Infran Pohjois-Amerikan ja Zent-Frengerin liiketoimintoja (1 107,7 milj. euroa) ja vertailukelpoisen liikevoiton paranevan vuoden 2018 vertailukelpoisesta liikevoitosta ilman myytyjä Uponor Infran Pohjois-Amerikan ja Zent-Frengerin liiketoimintoja (83,5 milj. euroa).

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 0,51 euroa/osake, yhteensä 37,2 milj. euroa. Osinko maksetaan kahdessa erässä.

UPONORIN TUNNUSLUVUT IFRS

		2018	2017	2016
Liikevaihto	milj. euroa	1 196,3	1 170,4	1 099,4
Liikevoitto	milj. euroa	106,7	95,9	71,0
Tilikauden tulos	milj. euroa	63,2	65,4	41,9
Oma pääoma yhteensä	milj. euroa	353,6	348,4	326,9
Taseen loppusumma	milj. euroa	786,6	865,8	767,5
Omavaraisuusaste	%	45,1	40,5	42,8
Henkilöstö keskimäärin		4 074	3 990	3 869

Tikkurila-konserni

Liikevaihto: 561,5 milj. euroa (582,4)

Liikevoitto (EBIT): 26,5 milj. euroa (19,3)

Rahavirta investointien jälkeen: 36,3 milj. euroa (4,4)

Nettovelkaantumisaste: 57,0% (50,2%)

Tulos/osake: 0,33 euroa (0,24)

Tikkurilan toiminta-alueen keskeisillä markkinoilla talouskasvu vaihteli 2–5 prosentin välillä vuonna 2018. Vahvinta kasvu oli Puolassa. Venäjällä kasvu oli suhteellisen matalalla tasolla.

Liikevaihto oli 561,5 milj. euroa (582,4). Liikevaihto laski 3,6%, ja kasvoi 3,1% ilman valuuttakurssien ja yritysmyyntien vaikutusta. Valuuttakurssimuutokset ja Balkanin toimintojen myynti laskivat liikevaihtoa, ja korkeammat myyntivolyymit, hinnankorotukset ja myyntimix nostivat liikevaihtoa.

Liikevoitto (EBIT) oli 26,5 milj. euroa (19,3), mikä vastaa 4,7 prosenttia (3,3) liikevaihdosta. Tilikauden vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat noin 12,3 milj. euroa, jotka liittyivät Saksan liiketoimintojen lopettamiseen, Tanskan tuotantolaitoksen sulkemispäätökseen sekä henkilövähennyksiin.

Oikaistu liikevoitto oli 38,8 milj. euroa (28,8), mikä vastaa 6,9% (4,9%) liikevaihdosta. Kiinteiden kustannusten taso oli selvästi vuotta 2017 alhaisempi, mutta korkeammat raaka-ainekustannukset heikensivät katteita ja kannattavuutta.

SBU Westin koko vuoden liikevaihto oli 381,2 milj. euroa (379,8). SBU Westin liikevoitto (EBIT) oli 22,7 milj. euroa (16,2) ja oikaistu liikevoitto oli 34,5 milj. euroa (18,1). SBU Westin kannattavuuden paraneminen johtui ennen kaikkea alhaisemmasta kiinteiden kustannusten tasosta.

SBU Eastin koko vuoden liikevaihto oli 180,3 milj. euroa (202,6). SBU Eastin liikevoitto (EBIT) oli 9,4 milj. euroa (8,2) ja oikaistu liikevoitto oli 9,9 milj. euroa (15,2). Korkeammat raaka-ainekustannukset ja valuuttakurssivaikutukset heikensivät SBU Eastin tammi–joulukuun kannattavuutta.

Tikkurilan rahoitusasema ja maksuvalmius säilyivät katsauskaudella hyvänä. Liiketoiminnan rahavirta tammi–joulukuussa oli yhteensä 47,6 milj. euroa (18,1). Rahavirta investointien jälkeen oli katsauskauden lopussa yhteensä 36,3 milj. euroa (4,4).

Tammi–joulukuun 2018 bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja olivat 10,4 milj. euroa (14,6).

Tikkurilan tehostamisohjelman tavoitteena on vähintään 30 miljoonan euron säästöjen saavuttaminen. Vuonna 2018 Tikkurilan kiinteiden kustannusten säästöt olivat 30 milj. euroa vuoteen 2017 verrattuna, josta 7 milj. euroa oli valuuttakurssien vaikutusta. Kustannussäästöt näkyvät täysimääräisesti vuoden 2019 loppuun mennessä.

Tikkurila edistää kestävästä kehitystä ja ottaa huomioon ympäristöön, talouteen ja yhteiskuntaan liittyvät näkökohdat niin päivittäisessä työssä kuin strategisessa liiketoiminnan kehittämisessä ja markkina-asemansa vahvistamisessa. Tikkurila jatkoi vuonna 2018 kestävästä kehityksen asiakaslupausten käyttöönottamista osaksi toimintaa. Lisäksi yhtiössä uudistettiin tapaa johtaa ja hallinnoida kestävästä kehityksen työtä. Uusi kestävästä kehityksen johtoryhmä on perustettu johtamaan Tikkurilan strategista vastuullisuustyötä.

Tikkurilan keskeisillä markkina-alueilla talouskasvun arvioidaan olevan vaatimatonta vuonna 2019. Kaiken kaikkiaan kuluttajien luottamuksen uskotaan pysyvän hyvänä Tikkurilan päämarkkinoilla. Valuuttakurssien vaihteluiden odotetaan jatkuvan.

Maalimarkkinoilla ammattilaisasiakkaiden ja b-2-b -asiakkaiden osuus kasvaa koko ajan, mikä vaikuttaa myyntimixiin ja joillakin markkinoilla myös myyntikanaviin. Maalimarkkinoiden, kuten myös toimittajien ja vähittäiskauppioiden, konsolidointikehityksen odotetaan jatkuvan. Nopean raaka-aine- ja pakkausmateriaalikustannusten inflaation pitäisi kuitenkin vakiintua.

Tikkurila jatkaa systemaattisesti tehostamisohjelman toteuttamista tiukalla kustannuskurilla, aktiivisella hinnoittelulla ja parantamalla kustannuskilpailukykyä lisätoimenpitein. Uudistettu kasvustrategia julkaistaan vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Tikkurilalla on hyvät edellytykset tarjota asiakkailleen korkealaatuisia tuotteita ja palveluita kaikilla osa-alueilla, joilla yhtiö toimii. Tikkurilan liikevaihdon arvioidaan säilyvän edellisvuoden tasolla ja oikaistu liikevoitto paranee.

Hallitus esittää, että osinkona jaetaan 0,33 euroa/osake, yhteensä 14,6 milj. euroa. Osinko maksetaan kahdessa erässä.

TIKKURILAN TUNNUSLUVUT IFRS

		2018	2017	2016
Liikevaihto	milj. euroa	561,5	582,4	572,0
Liikevoitto	milj. euroa	26,5	19,3	53,1
Tilikauden tulos	milj. euroa	14,6	10,7	44,5
Oma pääoma	milj. euroa	150,1	179,5	208,6
Taseen loppusumma	milj. euroa	400,0	427,7	410,3
Omavaraisuusaste	%	37,6	42,0	50,9
Henkilöstö keskimäärin		2 908	3 107	3 112

Kemira-konserni

Liikevaihto: 2 592,8 milj. euroa (2 486,0)

Liikevoitto (EBIT): 148,2 milj. euroa (141,4)

Rahavirta investointien jälkeen: 29,0 milj. euroa (13,0)

Nettovelkaantumisaste: 61,7 % (59,2%)

Tulos/osake: 0,58 euroa (0,52)

Vuonna 2018 liikevaihdon kasvu jatkui korkeampien myyntihintojen ansiosta. Kasvua tukivat suotuisat markkinatrendit kaikilla liiketoiminta-alueilla. Konsernin orgaaninen kasvu oli 7% vuonna 2018.

Kemira-konsernin liikevaihto nousi 4% ja oli 2 592,8 milj. euroa (2 486,0). Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien kasvoi 7% kaikkien liiketoimintojen kasvun ansiosta. Pulp & Paper -segmentin liikevaihto kasvoi 3% 1 520,2 miljoonaan euroon (1 476,9) korkeampien myyntihintojen ja -määrien ansiosta. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 6%. Industry & Water -segmentin liikevaihto kasvoi 6% 1 072,6 miljoonaan euroon (1 009,1). Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien kasvoi 9% korkeampien myyntihintojen ansiosta.

Operatiivinen liikevoitto nousi 2% 173,8 miljoonaan euroon (170,3), kun myyntihintojen ja -määrien kasvu enemmän kuin kumosi korkeampien muuttuvien kustannusten ja valuuttakurssimuutosten negatiivisen vaikutuksen. Liikevoitto nousi 5%. Ero operatiiviseen liikevoittoon selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökattessa, joita oli -8,3 milj. euroa (-28,9) sisälsivät organisaation uudelleenjärjestelykuluja, myyntivoiton ja positiivisia korjauksia transaktiokustannuksiin. Edellisvuoden vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät johtuivat organisaation uudelleenjärjestelykuluista ja -12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingon-korvausvaateen sopimiseen. Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994–2000. Poistot ja arvonalentumiset sisälsivät vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä -17,3 milj. euroa (0,0), ja ne liittyivät tuotantoyksiköiden alaskirjauksiin. Alaskirjaukset liittyivät Industry & Water -segmentin polymeerituotannon pitkän aikavälin optimointiin ja päätökseen ohjata enemmän vetyperoksidikapasiteettia selluasiakkaille Pulp & Paper -segmentissä.

Yritysvastuussa Kemira eteni monella osa-alueella. Asiakkaiden resurssitehokkuutta parantavien tuotteiden osuus liikevaihdosta oli 51% tavoitetason ollessa vähintään 50%. Työturvallisuuden tunnusluku parani 3,5:een (3,9) (TRIF = Työtaturmien kokonaismäärä miljoonaa työtuntia kohti). Ilmastonmuutokseen liittyvä hiili-indeksi aleni ja oli 83 (85). Avaintoimittajien yritysvaluuarvioinnit ja -auditoinnit lisääntyvät yhteentoista (8). Lisäksi henkilöstöön liittyvät vastuullisuustulokset paranivat vuonna 2018: työntekijöiden sitoutumisindeksi oli 71% (67%) ja tarjotut johtajuuden kehittämistoimet kasvoivat jo 1 533 toimeen tavoitteen ollessa 1 500 vuoteen 2020 mennessä.

Liiketoiminnan nettorahavirta vuonna 2018 nousi 210,2 miljoonaan euroon (205,1) korkeamman operatiivisen käyttökattteen ansiosta. Rahavirta investointien jälkeen nousi 29,0 miljoonaan euroon (13,0), mikä johtui pääasiassa alhaisemmista investoinneista ilman yritysostoja. Vuonna 2018 investoinnit ilman yritysostoja laskivat 21% 150,4 miljoonaan euroon (190,1). Investoinnit jakautuivat seuraavasti: laajennusinvestoinnit 29% (35%), parannusinvestoinnit 36% (34%) ja ylläpitoinvestoinnit 35% (31%). Vuoden suurin investointi oli kemiallisesti tehostetussa öljyn talteenotossa käytettävien polymeerien tuotantokapasiteetin laajennus Botlekin tehtaalla Alankomaissa.

Kemira-konsernin nettovelka oli kauden lopussa 741 milj. euroa (694). Omavaraisuusaste oli 44% (44%) ja velkaantuneisuus oli 62% (59%).

Vuonna 2019, Kemira odottaa operatiivisen käyttökattteen (2018: 323,1 milj. euroa) kasvavan edellisvuoden tasosta vertailukelpoisesti IFRS 16 -raportointistandardin käyttöönoton vaikutus pois lukien.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 0,53 euroa/osake, yhteensä 81 milj. euroa.

KEMIRAN AVAINLUVUT IFRS

		2018	2017	2016
Liikevaihto	milj. euroa	2 592,8	2 486,0	2 363,3
Liikevoitto	milj. euroa	148,2	141,4	147,0
Tilikauden tulos	milj. euroa	95,2	85,2	97,9
Oma pääoma yhteensä	milj. euroa	1 202,5	1 172,8	1 182,9
Taseen loppusumma	milj. euroa	2 763,8	2 674,9	2 620,9
Omavaraisuusaste	%	43,5	43,9	45,2
Henkilöstö keskimäärin		4 810	4 781	4 802

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Oras Invest -konserni (1000 euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liikevaihto	3	227 653	249 478
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		1 088	2 220
Liiketoiminnan muut tuotot	4	533	267
Materiaalit ja palvelut		92 573	105 156
Henkilöstökulut	5	67 322	66 562
Poistot	6	8 289	8 668
Liiketoiminnan muut kulut		55 731	61 761
Liikevoitto		5 359	9 818
Rahoitustuotot ja -kulut	7	-1 685	-1 508
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista		31 168	30 229
Voitto ennen veroja		34 842	38 539
Tuloverot	8	-2 817	-2 153
Tilikauden voitto		32 025	36 386
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:			
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleenarvostus		435	954
Laskennalliset verot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		-123	-254
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä		495	1 348
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:			
Rahavirran suojaukset		-100	-76
Laskennalliset verot muista laajan tuloksen eristä		20	15
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä		2 689	-6 355
Muuntoerot		-559	331
Muut laajan tuloksen erät yhteensä		2 857	-4 037
Tilikauden laaja tulos		34 882	32 349
Kauden tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		32 025	36 386
Määräysvallattomille omistajille		0	0
Kauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		34 882	32 349
Määräysvallattomille omistajille		0	0

Konsernitase, IFRS

Oras Invest -konserni (1000 euroa)	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	9	25 167	24 609
Aineettomat hyödykkeet	9	44 126	46 454
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	10	31 499	31 047
Osuudet osakkuusyhtiöissä	12	410 879	392 502
Rahoitusvarat	13	7 932	8 350
Saamiset	14	309	330
Laskennalliset verosaamiset	15	7 720	8 627
		527 632	511 919
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	16	44 690	45 729
Myyntisaamiset ja muut saamiset	17	43 868	43 362
Rahoitusarvopaperit	18	9 956	
Rahavarat	19	37 481	38 003
		135 995	127 094
Varat yhteensä		663 627	639 013
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	20	6 521	6 521
Muut rahastot	20	20 212	20 201
Muuntoerot	20	-4 080	-2 638
Käyvän arvon rahasto	20	1 314	-2 178
Muu sijoitettu pääoma	20	39 000	39 000
Kertyneet voittovarot	20	438 712	410 457
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		501 679	471 363
Määräysvallattomien omistajien osuus	29	227	
Oma pääoma yhteensä		501 906	471 363
Velat			
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	23	75 000	45 000
Varaukset	22	4 564	4 908
Eläkeveloitteet	21	18 596	19 408
Laskennalliset verovelat	15	14 683	15 523
Muut pitkäaikaiset velat	24	596	1 251
		113 439	86 090
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	25	46 122	51 510
Lyhytaikaiset korolliset velat	23		27 500
Varaukset	22	884	1 095
Eläkeveloitteet	21	1 276	1 455
		48 282	81 560
Velat yhteensä		161 721	167 650
Oma pääoma ja velat yhteensä		663 627	639 013

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Oras Invest -konserni (1000 euroa)	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto (tappio) ennen veroja	34 842	38 539
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	8 289	8 668
Rahoitustuotot	-29 590	-29 053
Rahoituskulut	1 780	1 727
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-1 685	-1 243
Realisoitumattomat kurssierot	12	-152
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-432	658
Muut oikaisut	-33	-57
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	13 183	19 087
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	-354	-95
Vaihto-omaisuuden lisäys(-)/vähennys(+)	1 039	-1 556
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	-5 750	3 842
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	8 118	21 278
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-3 658	-2 949
Saadut korot liiketoiminnasta	31	52
Saadut osingot liiketoiminnasta	29 526	29 038
Maksetut välittömät verot	-3 815	-2 447
Liiketoiminnan rahavirta	30 202	44 972
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	52	334
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-5 913	-7 105
Sijoitus osakkuusyhtiöön	-13 617	
Muiden pitkäaikaisten saamisten muutos		2
Hankitut liiketoiminnat	-611	
Investointien rahavirta	-20 089	-6 769
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten korollisten lainojen nostot	30 000	
Pitkäaikaisten korollisten lainojen takaisinmaksut	-27 500	-10 000
Lyhytaikaisten korollisten lainojen takaisinmaksut		-22 748
Maksetut osingot	-2 999	-2 499
Rahoitusarvopapereiden muutos	-10 000	
Rahoituksen rahavirta	-10 499	-35 247
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	-386	2 956
Rahavarat tilikauden alussa	38 003	35 160
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-136	-113
Rahavarat tilikauden lopussa	37 481	38 003

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS

Oras Invest -konserni (1000 euroa)	Oma pääoma 1. 1.	Tilikauden laaja tulos	Muu varojenjak	Maksetut osingot	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Osake- palkkio- ohjelmat osakkuus- yhtiöissä	Siirrot omassa pääomassa	Oma pääoma 31. 12.
2018								
Osakepääoma	6 521							6 521
Ylikurssirahasto	12 884							12 884
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	6 100							6 100
Muut rahastot	1 217						11	1 228
Muuntoerot	-2 638	-1 442						-4 080
Käyvän arvon rahasto	-2 178	3 492						1 314
Muu sijoitettu pääoma	39 000							39 000
Kertyneet voittovar	410 457	32 832	-1 351	-2 999		-109	-118	438 712
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	471 363	34 882	-1 351	-2 999	0	-109	-107	501 679
Määräysvallattomien omistajien osuus	0				227			227
Oma pääoma yhteensä	471 363	34 882	-1 351	-2 999	227	-109	-107	501 906
2017	Oma pääoma 1. 1.	Tilikauden laaja tulos	Muu varojenjak	Maksetut osingot	Edellisten vuosien oikaisu	Osake- palkkio- ohjelmat osakkuus- yhtiöissä	Siirrot omassa pääomassa	Oma pääoma 31. 12.
Osakepääoma	6 521							6 521
Ylikurssirahasto	12 884							12 884
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	6 100							6 100
Muut rahastot	1 204						13	1 217
Muuntoerot	9 104	-11 742						-2 638
Käyvän arvon rahasto	-7 835	5 657						-2 178
Muu sijoitettu pääoma	39 000							39 000
Kertyneet voittovar	375 971	38 434	-1 412	-2 499	-301	279	-15	410 457
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	442 949	32 349	-1 412	-2 499	-301	279	-2	471 363
Määräysvallattomien omistajien osuus	0							0
Oma pääoma yhteensä	442 949	32 349	-1 412	-2 499	-301	279	-2	471 363

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernin perustiedot

Oras Invest -konserni on kansainvälinen teollisuuskonserni. Konsernin emoyhtiön, Oras Invest Oy:n, kotipaikka on Rauma ja sen osoite on PL 40 / Isometsäntie 2, 26101 Rauma, Suomi. Yritys ei ole listautunut pörsssiin. Oras Invest Oy:n y-tunnus on 1908260–8. Oras Invest Oy:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 26.3.2019 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

Oras Invest -konserniin kuuluu emoyhtiö Oras Invest Oy:n lisäksi sataprosenttisesti omistettu Oras Group sekä osakkuusyhtiöt Uponor Oyj (24,63%), Kemira Oyj (18,20%) ja Tikkurila Oyj (18,07%). Oras Group on keskittynyt käyttäjäystävällisten sekä vettä ja energiaa säästävien saniteettituotteiden kehittämiseen, valmistukseen ja markkinointiin. Oras Groupin suurimmat hallinnolliset yksiköt ja konsernitoiminnot hoidetaan Raumalla ja Stuttgartissa Saksassa. Konsernin valmistusyksiköt sijaitsevat Suomessa, Saksassa, Puolassa ja Tsekissä. Myyntikonttoreita on Pohjoismaissa sekä useissa Keski-, Etelä- ja Itä-Euroopan maissa.

Laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös 1.1.2018–31.12.2018 on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olevia IAS- ja IFRS- standardeja sekä niiden SIC- ja IFRIC -tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina (tEUR). Ne perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei seuraavissa laadintaperiaatteissa ole toisin mainittu.

Arvioiden käyttö

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä kansainvälisen tilinpäätös-käytännön mukaisesti joudutaan tekemään arvioita ja olettamuksia. Nämä vaikuttavat varojen ja velkojen määrään taseessa, vastuusitoumusten esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen käsitykseen, joten on mahdollista, että toteutumat poikkeavat näistä arvoista.

Konsernitilinpäätöksen laadintamenetelmä

Tytärtyhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Oras Invest Oy:n lisäksi ne tyhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai yhdessä tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki ne tyhtiöt, joiden osakekannan äänimäärästä Oras Invest Oy omistaa joko suoraan tai välillisesti

enemmän kuin 50% tai joissa sillä muuten on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Tytäryhtiöiden tilinpäätökset on laadittu samalle raportointijaksolle yhtenäisillä laadinta-periaatteilla kuin emoyhtiön ja konsernin tilinpäätös. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Myydyt tyhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa siihen saakka, kunnes määräysvalta lakkaa.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmällä. Sen mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä, ja se osa hankintahinnasta (hankintamenosta), joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta on liikearvoa. IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti IFRS -siirtymispäivää (1.1.2009) aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS -periaatteiden mukaisiksi. Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, sisäiset katteet, saamiset, velat, ja konsernin sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Mikäli arvonalentumista kirjataan, ei realisoitumattomia tappioita eliminoida.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50% äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa. Osuudet osakkuusyhtiöissä on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuus-menetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään tuloslaskelmassa erikseen. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappiosta ylittää sen kirjanpitoarvon, osuutta ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiöiden veloitteiden täyttämiseen.

Hankitun yhtiön nettovarallisuus arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä, ja se osa hankintahinnasta, joka ylittää hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon, on liikearvoa. Osakkuusyhtiöön liittyvä liikearvo sisältyy investoinnin kirjanpitoarvoon, eikä siitä ole tehty poistoja eikä sitä ole testattu erikseen arvonalentumisen varalta.

Pääomaosuusmenetelmän käyttöönoton jälkeen on tutkittava, löytyykö merkkejä osakkuusyhtiösjoiituksen arvonalentumisesta. Mikäli näin on, arvonalentuminen lasketaan osakkuusyhtiön kirjanpitoarvon ja sen kerrytettävissä olevan rahamäärän erotuksena. Arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelman kohtaan "osuus osakkuusyhtiön tuloksesta".

Valuuttamääräiset erät

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta. Konsernitilinpäätös esitetään euroina, mikä on konsernin emoyrityksen toimintavaluutta.

Valuuttamääräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksien valuuttamääräiset erät muunnetaan

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liike-toimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina, kun taas rahoitukseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernitilinpäätöksessä euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi kuukauden keskikurssin mukaan. Euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden taseet on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssieja käyttäen. Tästä aiheutunut muuntoero sekä tytäryhtiöiden omien pääomien muuntamisesta aiheutuneet muut muuntoerot esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Olennaisten pääomapalautusten yhteydessä realisoituneet muuntoerot tuloutetaan tuloslaskelman kurssieroissa. Historialliset muuntoerot on sisällytetty taseeseen kertyneisiin muuntoeroihin.

Oras Invest -konsernissa ulkomaisista liiketoiminnoista sekä osakkuusyhtiön muista laajan tuloksen eristä johtuvat muuntoerot on kirjattu laajan tuloslaskelman eriin. Taseen oman pääoman erä muuntoerot koostuu kyseisistä eristä.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset varat ja lopetettavat toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset varat ja lopetettaviin toimintoihin liittyvät varat muodostuvat sinä hetkenä, kun yksittäisellä suunnitelmalla päätetään lopettaa erillinen merkittävä liiketoimintayksikkö, jonka varat, velat ja taloudellinen tulos voidaan erottaa toiminnallisesti ja rahoituskellisesti. Myytävänä olevat pitkäaikaiset varat esitetään omalla rivillään konsernin taseessa. Lopetettavien toimintojen tulos esitetään omana rivinään konsernin tuloslaskelmassa. Myytävänä olevat pitkäaikaiset varat ja lopetettavat toiminnot esitetään kirjanpitoarvossaan tai markkina-arvossaan, mikäli se on kirjanpitoarvoa alempi. Kyseisistä varoista on lopetettu poistojen kirjaaminen hetkenä, jona ne on määritetty myytävänä oleviksi pitkäaikaisiksi varoiksi tai lopetettaviksi toiminnoiksi. Vuosien 2018 ja 2017 aikana Oras Invest -konsernissa ei ole ollut myytävänä olevia pitkäaikaisia varoja tai lopetettavia toimintoja.

Tuloutusperiaatteet

Tilinpäätös 2017

Suoritteiden myynti tuloutetaan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle sovittujen toimitusehtojen mukaisesti eikä konsernilla enää ole tuotteiden hallintaoikeutta tai todellista määräysvaltaa. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Liikevaihtona esitetään myyntituotot oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla sekä valuuttamääräisten myyntien kurssieroilla.

Tilinpäätös 2018

Oras Invest -konserni on soveltanut ensimmäistä kertaa IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardia 31. joulukuuta 2018 päättyneellä tilikaudella.

IFRS 15 muodostaa yhden kattavan tuloutusmallin asiakassopimuksista saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. IFRS 15 -standardin pääperiaatteena on, että myyntituotot kirjataan siten, että ne kuvaavat luvattujen tavaroiden tai palveluiden luovuttamista asiakkaalle sellaista rahamäärää vastaan, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu

kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan. IFRS 15:n mukaan yhteisö kirjaa myyntituoton silloin, kun (tai sitä mukaa kuin) suoritevelvoite täytetään, toisin sanoen, kun asiakas saa määräysvallan suoritevelvoitteen perusteena olevaan tavarahan tai palveluun. IFRS 15:n pääperiaatteita sovelletaan noudattamalla seuraavaa viisivaiheista mallia:

1. Asiakassopimuksen tai -sopimusten tunnistaminen
2. Sopimuksen suoritevelvoitteiden yksilöiminen
3. Transaktiohinnan määrittäminen
4. Transaktiohinnan kohdistaminen sopimuksen suoritevelvoitteille
5. Myyntituoton kirjaaminen

Tämä laatimisperiaate tuo esille uuden standardin vaikutukset konsernin tulouttamisperiaatteisiin ja antaa tilinpäätöksen käyttäjille riittävästi tietoa, jotta lukijan on mahdollista ymmärtää yhtiön suoritevelvoitteet, suoritevelvoitteiden täyttymisen ajoittuminen ja johdon merkittävät harkintaan perustuvat ratkaisut.

Standardi vaatii yhteisöjä käyttämään harkintaa ja ottamaan huomioon kaikki olennaiset tosiseikat ja olosuhteet soveltaessaan jokaista mallin vaihetta asiakassopimuksiinsa. Lisäksi standardi määrittelee laskentamallin sopimuksen saamisesta aiheutuville lisämenoille ja sopimuksen täyttämistä aiheutuville menoille.

Johto on käyttänyt harkintaa seuraavien osa-alueiden osalta:

- Suoritevelvoitteiden yksilöiminen
- Suoritevelvoitteiden täyttymisen ajoittuminen
- Palautusoikeuden käsittely
- Muuttuvan vastikkeen arviointi

Kyseisiä johdon harkintaan perustuvia osa-alueita käsitellään tarkemmin tässä liitetiedossa.

Tavaroiden myynti

Konserni tarjoaa käyttäjystävällisiä sekä vettä ja energiaa säästäviä saniteettituotteita ja -ratkaisuja. Tulovirrat muodostuvat pääasiassa näiden tuotteiden myynnistä. Konserni toimii päämiehenä kaikissa asiakas-sopimuksissa, sillä konserni tarjoaa tuotteet ja palvelut asiakkaalle ja sillä on määräysvalta tuotteisiin ja palveluihin, kunnes ne on luovutettu asiakkaalle. Jokainen asiakkaalle toimitettu tuote on erillinen muista asiakkaalle toimitettavista tuotteista ja näin ollen jokainen tuote käsitellään erillisenä suoritevelvoitteena.

Konserni tulouttaa tavaroiden myynnistä syntyneen myyntituoton tiettyä ajankohtana. Suoritevelvoitteen täyttymisen ajankohtaa arvioitaessa konserni ottaa huomioon toimitusehdot ja asiakkaan hyväksyntää koskevat sopimusehdot, joiden perusteella konserni analysoi tarkan hetken, jolloin määräysvalta siirtyy asiakkaalle. Tuotteilla on tiettyjen ehtojen täytyessä palautusoikeus, minkä suuruutta konserni on arvioinut historian pohjalta.

Laskutus perustuu toimitukseen, eli laskutus tapahtuu, kun tuote on luovutettu asiakkaalle.

Muuttuva vastike

Vastikkeen määrä, johon konserni on oikeutettu, saattaa vaihdella muuttuvan vastikkeen seurauksena. Konsernin

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

kannalta olennaisia muuttuvan vastikkeen eriä ovat erilaiset alennukset, asiakaspalautukset, takaisinmaksut ja markkinointituet.

Tavaroiden myynti voi tyypillisesti sisältää muuttuvia vastikkeita kuten alennuksia, bonuksia, asiakaspalautuksia ja markkinointitukea. Alennukset ja bonukset ovat luonteeltaan muuttuvia ja konserni jaksottaa niitä kuukausiperusteisesti. Asiakaspalautukset kirjataan järjestelmään ja hyvitetään asiakkaalle kriteereiden täyttyessä. Ehdoton markkinointituki kirjataan tuloja vastaan. Jos markkinointituki on ehdollinen, se kirjataan markkinointikuluksi. Konserni arvioi muuttuvan vastikkeen määrän sopimuksen syntyessä.

Muut aiheet

Takuuveloitteet: Konserni tarjoaa tyypillisesti lain vaatimia takuita korjatakseen tuotteisiin liittyviä normaaleja virheitä, jotka ovat olemassa myyntihetkellä. Näin ollen suurin osa takuista on varmennustyyppisiä takuita, joita konserni käsittelee IAS 37 Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat mukaisesti.

Sopimuksesta aiheutuvat lisämenot: Yleisesti konsernille ei aiheudu sopimuksen saamisesta lisämenoja.

Takaisinmaksuvelat: Takaisinmaksuvelka on kirjattava, mikäli konsernin on maksettava takaisin asiakkaalle kokonaan tai osaksi saamansa vastike (tai saatava) ja se määritetään siten, että takaisinmaksuvelka vastaa sitä määrää, jonka konserni odottaa palauttavansa asiakkaalle. Konserni päivittää arvionsa takaisinmaksuvelan määrästä jokaisena raportointiajankohtana.

Sopimukseen sisältyvä merkittävä rahoituskomponentti: Konsernin asiakassopimukset eivät sisällä merkittäviä rahoituskomponentteja.

Muuna kuin rahana suoritettava vastike: Konsernin asiakassopimukset eivät sisällä muuna kuin rahana suoritettavaa vastiketta.

Tutkimus- ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolla ne syntyvät. Konsernin tuloslaskelmassa ne sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. Tuotekehityskulut kirjataan kuluksi, elleivät IAS 38:n mukaiset aktivointikriteerit täyty. Tuotekehityskustannukset aktivoidaan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi siitä lähtien, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Aktivoidut kehittämismenot sisältävät materiaali-, työ- ja testausmenot, jotka liittyvät tuotekehitysohjelman valmiiksi saattamiseen.

Hyödykkeestä kirjataan poistoja siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Aktivoidut kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenoon kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyinä. Aktivoidut kehittämismenot kirjataan tasapoisuutena kuluksi viiden vuoden taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä. Eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Suurin osa konsernin eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia. Niissä eläkemaksut

suoritetaan vakuutusyhtiöille, minkä jälkeen konsernilla ei ole enää oikeudellista eikä tosiasiallista maksuveloitetta lisämaksujen suorittamiseen. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen lisäksi konsernissa on muita pitkäaikaisia työsuhde-etuja, kuten palvelusvuosipalkkio ja kertamaksuinen bonus eläkkeelle jäädessä. Nämä järjestelyt ovat etuuspohjaisia.

Etuuspohjaisesta eläkejärjestelystä johtuva omaisuuserä tai velka saadaan vähentämällä etuuspohjaisen järjestelyn veloitteen nykyarvosta eläkejärjestelyyn kuuluvat varat, jotka on arvostettu käypään arvoon. Näin saatu omaisuuserä tai velka on merkitty taseeseen. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyn veloitteen määrät perustuvat vakuutusmatemaattikkojen laskelmiin. Eläkeveloitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttaus korkona valtion velkasitoumusten korkoa. Velkasitoumusten maturiteetti vastaa olennaisilta osin laskettavan eläkeveloitteen maturiteettia. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto sekä nettokorko kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Liikevoitto

Liikevoitto on tuloslaskelman erä, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat menot.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikausien tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, jotka perustuvat kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettuun verotettavaan tuloon, sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisut, samoin kuin laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöshetkellä voimassa olevia verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, joka todennäköisesti on käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritystason yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan hankintameno ja hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Konserniyksikön lopettamisesta tai myymisestä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myyntiin yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin lasketaan tavaramerkit, patentit, jakelukanavat, aktivoidut kehittämismenot ja ohjelmistojen lisenssit. Aineeton käyttöomaisuus on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa, josta on vähennetty kertyneet poistot sekä mahdolliset arvonalennukset. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluiksi niiden syntymishetkellä. Kooltaan merkittävien uudistus- ja perusparannushankkeiden menot kirjataan taseeseen silloin, kun on todennäköistä, että yritykselle koituu taloudellista hyötyä yli olemassa olevan hyödykkeen alun perin arvioidun suoritusasteen.

Käyttöomaisuuden luovutuksista, myynneistä tai käytöstä poistamisista johtuvat voitot ja tappiot lasketaan myyntihinnan ja jäljellä olevan hankintamenon erotuksena. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muina tuottoina ja myyntitappiot liiketoiminnan muina kuluina.

Käyttöomaisuuden poistot

Käyttöomaisuus esitetään taseessa arvostettuna hankintamenoonsa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalennuksilla. Poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuusryhmien taloudellisen pitoajan perusteella. Poistoajat käyttöomaisuusryhmittäin ovat seuraavat:

Aineettomat hyödykkeet	3–25 vuotta
Rakennukset	10–50 vuotta
Rakennelmat	10 vuotta
Koneet ja kalustot	3–12 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10–30 vuotta

Avustukset

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset kirjataan tilikauden tuloslaskelmaan kulunoikaisuksi tai liiketoiminnan muiksi tuotoiksi. Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset kirjataan taseeseen vähentämään niiden hankintamenoa.

Arvonalentumiset

Omaisuserien arvoa arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla, eli alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton, ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva

rahamäärä. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutos niissä arvoissa, joita on käytetty määrittettäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalentumistappiota ei peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Mahdollista liikearvosta tehtävää arvonalentumista ei peruta.

Liikearvon arvonalentumiskirjauksen tarve arvioidaan vuosittain.

31.12.2018 tehdyt arvonalentumistestaukset eivät paljastaneet arvonalentumisten kirjaamistarvetta. Testauksessa käytetty diskonttauskorko ennen veroja (WACC) oli 8,1%.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokranantajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina kuin rahoitusleasingisopimuksina. Näiden perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan.

Oras Invest -konsernilla ei ole rahoitusleasing -sopimuksia.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoonsa tai sitä alempaan nettorealisoituarvoon. Nettorealisoituarvo on vaihto-omaisuushyödykkeestä myytäessä saatava hinta vähennettynä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja kesken eräisten tuotteiden hankintameno sisältää muuttuvien kulujen lisäksi niille kohdistetun osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, josta vapautuminen todennäköisesti edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa oikeudellisen menetyksen, ja tämän velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varaukset voivat liittyä mm. toimintojen uudelleenjärjestelyihin, tappiollisiin sopimuksiin, oikeudenkäynteihin ja takuukustannuksiin. Varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa ko. kulujen ryhmään.

Ehdolliset varat ja velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttymistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Rahat ja pankkisaamiset

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin kolmeen ryhmään: jaksotettuun hankintamenuon, käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen myynnit ja ostot huomioidaan kirjanpidossa kaupantekopäivänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksesta. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Johdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käypä arvo määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai arvioitujen tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutokset sekä realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin sillä tilikaudella, jolla ne syntyvät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamisiin taseessa.

Jaksotettu hankintamenu

Jaksotettuun hankintamenuon kuuluvat erät ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahavaroja, joita ei noteerata julkisilla markkinoilla ja joilla on kiinteä tai määriteltävissä oleva maksupäivä, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä myyntisaamisten arvonalennuksilla. Mikäli on olemassa perusteltu näyttö siitä, että konserni ei saa kaikkia myyntisaamisiaan takaisin alkupe- räisin ehdoin, kirjataan arvonalennus. Perustelluiksi näyttöiksi huomioidaan velallisen taloudelliset vaikeudet, velallisen konkurssi ja maksujen huomattava myöhästyminen. Laina- saamisen arvonalentumista arvioidaan samoin kriteerein kuin myyntisaamisten arvonalentumista.

Käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat rahoitusvarat koostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista osakkeista ja sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Osakkeet ja sijoitukset, joiden käypää arvoa ei voida luotet- tavasti määrittää, arvostetaan hankintamenuon. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvomuutosrahastoon verovaikutus huomioiden. Käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on pysyvästi alentunut niin, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat arvostetaan käypään arvoon. Tämä ryhmä sisältää johdannaisia,

joihin suojauslaskentaa ei sovelleta ja joiden arvo on negatiivinen.

Muut rahoitusvelat on arvostettu käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Liiketoimesta johtuvat menot sisältyvät alku- peräiseen rahoitusvelan arvoon. Muut rahoitusvelat sisältävät sekä pitkä- että lyhytaikaisia korollisia velkoja sekä osto- ja muita velkoja.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Konserni käyttää johdannaissopimuksia vähentääkseen valuutta- ja korkoriskiä. Rahoitusjohdannaisia käytetään suojaustarkoitukseen, ja ne kirjataan sekä hankittaessa että myöhemmin jokaisena tilinpäätöspäivänä taseeseen käypään arvoon. Johdannaiset luokitellaan joko rahavirtojen suojauksiin tai suojauksiin, joihin suojauslaskentaa ei sovelleta. Suojaus- laskennan soveltamisen ulkopuolelle jäävien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Johdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Rahavirtojen suojausta käytetään korkojohdannaisiin. Suojaus- ohjelmat dokumentoidaan IFRS 9 -vaatimusten mukaisesti, ja suojauslaskennan alaisten johdannaisten tehokkuus testataan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana.

Rahavirtojen suojaukseen kohdistettujen rahoitusjohdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojaus- rahastoon siltä osin, kun suojaus on tehokas. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen rahoituseriin samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen.

Konserni ei sovelta suojauslaskentaa hyödykejohdannaisiin.

Maksettavat osingot

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana osakkeenomistajat ovat hyväksyneet osingon yhtiökokouksessaan.

Johdon harkintaa edellyttävät laa- timisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja käytetyistä oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernin johto joutuu tekemään päätöksiä laatimisperi- aatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyen. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevissa IFRS-sään- nöksissä on mahdollisuus valita eri kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapojen väliltä.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Aikai- semmat kokemukset ja tulevaisuutta koskevat oletukset, joiden uskotaan tilinpäätöshetkellä olevan perusteltuja, vaikuttavat tehtyihin arvioihin. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletta- musten toteutumista säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

että ulkoisia tietolähteitä. Muutokset arvioissa ja oletuksissa ovat mahdollisia, ja niiden vaikutus merkitään tilinpäätökseen sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arvioita on käytetty määrittettäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, kuten laskennallisia verosaatavia ja muita saatavia, aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, varauksia, eläkevastuita ja liikearvojen arvonalentumisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liikearvon arvonalentumistestauksiin ja etuus pohjaisiin eläkevelvoitteisiin. Näihin liittyvien laatimisperiaatteiden soveltaminen edellyttää merkittävien arvioiden ja oletusten tekemistä. Epävarmuutta sisältyy liikearvon arvonalentumistestauksen yhteydessä tehtäviin oletuksiin tulevista kassavirroista ja diskonttokoron määrittämiseen. Arvonalentumistesteissä diskonttokorkona käytetään konsernin keskimääräistä pääoman kustannusta (WACC). Etuus pohjaisten eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka perustuvat oletuksiin ja arvioihin muun muassa varojen ja velkojen arvostamiseen käytetystä diskonttokorosta, varojen odotetusta tuotosta, sekä inflaation ja palkkatason kehityksestä.

Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen

Vuonna 2018 sovelletut uudet ja uudistetut IFRS-standardit ja tulkinnat:

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi tuli voimaan EU:ssa 1. tammikuuta 2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardi tuo uusia vaatimuksia rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen. IFRS 9 käyttöönotolla ei ole ollut olennaisia vaikutuksia Oras Invest -konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan, vaan vaikutukset näkyvät rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelussa.

IFRS 9:n keskeiset vaatimukset:

- Kaikki IFRS 9:n soveltamisalaan kuuluvat taseeseen kirjattavat rahoitusvarat on arvostettava jaksotettuun hankintameroon tai käypään arvoon.
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi nimenomaisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen arvostamisen osalta IFRS 9 edellyttää, että rahoitusvelan käyvän arvon muutos, joka johtuu kyseisen velan luottoriskin muutoksista, esitetään muissa laajan tuloksen erissä, paitsi jos tällaisten muutosten kirjaaminen muihin laajan tuloksen eriin synnyttäisi tai kasvattaisi tulosvaikutteista kirjanpidollista epäsymmetriaa. Rahoitusvelan luottoriskistä johtuvia käyvän arvon muutoksia ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi.

- Rahoitusvarojen arvonalentumisen osalta IFRS 9 edellyttää odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvan mallin käyttämistä, kun taas IAS 39 edellyttää syntyneisiin luottotappioihin perustuvaa mallia. Odotettavissa olevien luottotappioiden malli edellyttää, että yhtiö jokaisena raportointipäivänä ottaa huomioon odotettavissa olevat luottotappiot ja niiden muutokset huomioidakseen luottoriskissä tapahtuneet muutokset. Ei siis ole enää välttämätöntä, että luottoriskiin vaikuttava tapahtuma on tapahtunut ennen luottotappion kirjaamista.
- IFRS 9 -standardi tuo lisää joustavuutta suojauslaskennan piiriin hyväksyttävien liiketoimien tyyppeihin erityisesti laajentamalla suojausinstrumenttien ehdot täyttävien instrumenttien valikoimaa ja suojauslaskennan piiriin hyväksyttävien rahoituseriin kuulumattomien erien riskikomponenttien valikoimaa. Tämän lisäksi tehokkuudesta on poistettu ja korvattu "taloudellisen suhteen" -periaatteella. Suojauksen tehokkuuden takautuvaa arviointia ei myöskään enää vaadita.

Luokittelu ja arvostaminen:

Kaikki rahoitusvarat ja -velat arvostetaan jatkossakin samalla tavalla kuin IAS 39 -standardia sovellettaessa. IFRS 9:n mukaan rahoitusvarat jaetaan IAS 39 mukaisen neljän kategorian sijaan kolmeen arvostusryhmään: jaksotettuun hankintameroon, käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat rahoitusvarat. Luokittelu riippuu yhtiön liiketoimintamallista ja rahoitusvarojen kassavirtojen ominaispiirteistä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

IFRS 9 siirtymätaulukko, arvostusluokat

Rahoitusvarat	IAS 39	IFRS 9
Muut sijoitukset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat
Rahoitusvarat	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
Saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat
Johdannaisopimukset	Suojauksen piirissä olevat instrumentit	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat
Myyntisaamiset ja muut saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat
Rahoitusarvopaperit	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
Rahavarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat
Rahoitusvelat	IAS 39	IFRS 9
Korolliset velat	Lainat ja muut velat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat
Johdannaisopimukset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
Muut pitkäaikaiset velat	Lainat ja muut velat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat
Muut johdannaisopimukset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
Ostovelat ja muut velat	Lainat ja muut velat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat

Suojauslaskenta

Tilikauden 2018 lopussa Oras Invest -konsernissa ei ole johdannaisinstrumentteja, joihin suojauslaskentaa sovellettaisiin.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista

Konserni on soveltanut ensimmäistä kertaa IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardia tällä tilikaudella käyttäen osittain takautuvaa soveltamismenetelmää. Konsernin suoritaman analyysin perusteella IFRS 15 ei aiheuttanut merkittäviä vaikutuksia laskentaperiaatteisiin. Näin ollen käyttöönotto ei ole muuttanut tilinpäätöksen vertailutietoja eikä oikaisuja ole tehty tilinpäätökseen miltei osin.

IFRS 15 muodostaa yhden kattavan tuloutusmallin asiakassopimuksista saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. IFRS 15 korvaa nykyiset IAS 18 Tuotot ja IAS 11 Pitkäaikaishankkeet -standardit sekä niihin liittyvät tulkinnat. IFRS 15 -standardin pääperiaatteena on, että myyntituotot kirjataan siten, että ne kuvaavat luvattujen tavaroiden ja palveluiden luovuttamista asiakkaalle sellaista rahamäärää vastaan, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavara- tai palvelusuoritteita vastaan. IFRS 15:n mukaan yhteisö kirjaa myyntituoton silloin, kun (tai sitä mukaa kuin) suoritevelvoite täytetään, toisin sanoen, kun asiakas saa määräysvallan suoritevelvoitteen perusteena olevaan tavarahan tai palveluun. IFRS 15:n pääperiaatteita sovelletaan noudattamalla seuraavaa viisivaiheista mallia:

1. Asiakassopimuksen tai -sopimusten tunnistaminen
2. Sopimuksen suoritevelvoitteiden yksilöiminen
3. Transaktiohinnan määrittäminen
4. Transaktiohinnan kohdistaminen sopimuksen suoritevelvoitteille
5. Myyntituoton kirjaaminen

Tavaroiden myynti

Konserni tarjoaa käyttäjäystävällisiä sekä vettä ja energiaa säästäviä saniteettituotteita ja -ratkaisuja. Tulovirrat muodostuvat pääasiassa näiden tuotteiden myynnistä. Konserni toimii päämiehenä kaikissa asiakas-sopimuksissa, sillä konserni tarjoaa tuotteet ja palvelut asiakkaalle ja sillä on määräysvalta tuotteisiin ja palveluihin, kunnes ne on luovutettu asiakkaalle. Jokainen asiakkaalle toimitettu tuote on erillinen muista asiakkaalle toimitettavista tuotteista ja näin ollen jokainen tuote käsitellään erillisenä suoritevelvoitteena.

Konserni tulouttaa tavaroiden myynnistä syntyneen myyntituoton tiettyinä ajankohtana. Suoritevelvoitteen täyttymisen ajankohtaa arvioitaessa konserni ottaa huomioon toimitusehdot ja asiakkaan hyväksyntää koskevat sopimusehdot, joiden perusteella konserni analysoi tarkan hetken, jolloin määräysvalta siirtyy asiakkaalle. Tuotteilla on tiettyjen ehtojen täytyttyessä palautusoikeus, minkä suuruutta konserni on arvioinut historian pohjalta.

Laskutus perustuu toimitukseen, eli laskutus tapahtuu, kun tuote on luovutettu asiakkaalle.

IFRS 15 käyttöönotto ei ole vaikuttanut tavaroiden myynnin osalta suoritevelvoitteiden yksilöimiseen, transaktiohinnan määrittämiseen tai suoritevelvoitteiden täyttämisen ajankohtaan.

Tarkempi kuvaus vuodesta 2018 alkaen sovellettavista laadintaperiaatteista on kuvattu Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa osiossa Tuloutusperiaatteet.

Muut uudet ja uudistetut IFRS-standardit

- IFRIC 22 -tulkinta Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike. Tulkinta käsittelee sitä, miten liiketoimen toteutumispäivä määritellään valuuttamääräisen omaisuuserän, kulun tai tuoton alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, kun vastike kyseisestä erästä on maksettu tai saatu ennakoon valuuttamääräisenä. Tulkinnalla ei ole ollut olennaista vaikutusta Oras Invest -konsernin tilinpäätökseen.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2014–2016. Muutoksilla ei ole ollut olennaista vaikutusta Oras Invest -konsernin tilinpäätökseen.

Myöhemmin sovellettavat uudet ja uudistetut IFRS-standardit:

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Oras Invest -konserni ottaa nämä käyttöön kunkin standardin voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi tulee voimaan EU:ssa 1. tammikuuta 2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. IFRS 16 sisältää kattavan mallin vuokrajärjestelyjen tunnistamiseen ja tilinpäätöskäsittelyyn sekä vuokralleottajan että vuokralleantajan näkökulmasta. Uusi standardi korvaa nykyisen IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. Oras Invest -konserni soveltaa uutta standardia 1. tammikuuta 2019 alkaen ja käyttää siirtymässä yksinkertaistettua siirtymämenetelmää (modified retrospective method), jolloin vertailutietoja 31. joulukuuta 2018 päättyneeltä tilikaudelta ei oikaista.

IFRS 16 korvaa IAS 17 -standardin ja edellyttää lähtökohtaisesti kaikkien vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen. Oras Invest -konsernilla oli aiemmin vain IAS 17 -standardin mukaisia operatiivisia vuokrasopimuksia, joista uuden standardin myötä kirjataan vuokrasopimusvelka taseeseen. Vuokrasopimusvelka arvostetaan siirtymähetkellä jäljellä olevien vuokramaksujen nykyarvoon, joka on diskontattu vuokralleottajan siirtymähetken lisäluoton korolla. Siirtymähetkellä 1. tammikuuta 2019 Oras Invest -konserni merkitsee vuokrasopimuskohtaisesti käyttöoikeusomaisuushyödykkeen taseeseen vuokrasopimusvelkaa vastaavaan määrään. Tuloslaskelmaan kirjataan vuokraajalle käyttöoikeusomaisuuserien poistot ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvat korkokulut vuokrakulujen sijaan.

Konsernin käyttöoikeusomaisuushyödykkeet koostuvat pääasiassa kiinteistöistä. Lisäksi konsernilla on vähäisempiä käyttöoikeusomaisuushyödykkeitä, kuten autoja ja trukkeja. Konsernilla ei ole palvelusopimuksia, jotka sisältäisivät käyttöoikeusomaisuushyödykkeitä.

IFRS 16 -standardi sallii kaksi käytännön helpotusta liittyen lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin ja arvoltaan vähäisiin hyödykkeisiin. Lyhytaikaiset vuokrasopimukset ovat sopimuksia, joiden vuokra-aika on enintään 12 kuukautta. Arvoltaan vähäisiin hyödykkeisiin luokitellaan hyödykkeet, jotka ovat konsernin kannalta arvoltaan vähäisiä. Oras Invest -konserni soveltaa näitä kahta käytännön helpotusta eikä näin ollen sovelta IFRS 16 -standardia lyhytaikaisiin sopimuksiin tai arvoltaan vähäisiin hyödykkeisiin.

IFRS 16 -standardin mukaisesti vuokralleottaja määrittää vuokraajaksi sen ajanjakson, joka vuokrasopimuksen puitteissa ei ole peruutettavissa. Lisäksi vuokra-ajan määrittämisessä otetaan huomioon mahdolliset jatko- tai päättämisoptiot, jos kyseisten optioiden käyttäminen on kohtuullisen varmaa. Oras Invest -konserni on analysoinut vuokrasopimusten odotettavissa olevia vuokra-aikoja ottaen huomioon mahdolliset jatko- ja

päättämisoptiot osana vuokrakautta. Tunnistetut vuokrasopimukset ovat joko toistaiseksi voimassaolevia tai määräaikaista. Johto on arvioinut odotettavissa olevan vuokra-ajan vuokrasopimuskohtaisesti. Odotettavissa oleva vuokra-aika perustuu johdon arvioon ajanjaksosta, jota voidaan arvioida kohtuudella. Arviota odotettavissa olevasta vuokra-ajasta tukee myös vuokrasopimuskohtainen analyysi odotettavissa olevasta vuokra-ajasta sekä analyysit mahdollisesta irtisanomisesta koituvista lisäkuluista.

IFRS 16 -standardin mukaisesti vuokralleottaja arvostaa sopimuksen alkamisajankohdasta vuokrasopimusvelan diskonttaamalla sopimuksen tulevat vähimmäisvuokrat nykyarvoon. Käytetty diskonttokorko on joko vuokrasopimuksen sisäinen korko tai lisäluoton korko. Oras Invest -konsernin vuokrasopimusten sisäinen korko ei ole helposti määritettävissä, joten tulevat vähimmäisvuokramaksut diskontataan käyttäen Oras Invest -konsernin lisäluoton korkoa. Lisäluoton korko määritellään standardin mukaan koroksi, jota vuokralleottaja maksaisi lainatessaan vastaavaksi ajaksi ja vastaavanlaisin vakuuksin rahat, jotka tarvitaan käyttöoikeusomaisuuserän arvoa vastaavan omaisuuserän hankkimiseksi. Oras Invest -konserni on määrittänyt diskonttokoron ottamalla huomioon vuokrasopimuksen pituuden ja taloudellisen ympäristön.

Arvio IFRS 16 -standardin vaikutuksesta Oras Invest -konsernin taseeseen 1. tammikuuta 2019 on noin 14 miljoonaa euroa vuokrasopimusvelkojen ja käyttöoikeusomaisuushyödykkeiden määrään. IFRS 16 -standardin käyttöönotosta johtuen sekä konsernin liikevoitto että korkokulut kasvavat hieman vuonna 2019.

Muut uudet ja uudistetut IFRS-standardit

- IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardin muutokset: Järjestelyn muuttaminen, supistaminen tai veloitteen täyttämisen, sovellettava 1. tammikuuta 2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.
- IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus, sovellettava 1. tammikuuta 2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.
- IFRS 9 muutos: Etukäteen suoritettavaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen kompensatio, sovellettava 1. tammikuuta 2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.
- IAS 1 ja IAS 8:n muutokset: Olennaisuuden määritelmä, sovellettava 1. tammikuuta 2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2015–2017, voimaan 1. tammikuuta 2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.

Kyseisillä muutoksilla ja parannuksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta raportoituihin lukuihin.

KONSERNIN LAAJAN TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**2. HANKITUT LIIKETOIMINNAT**

Yrityshankinnan tulosvaikutus, tEUR	Kirjattu 2018	Koko tilikauden proforma 2018
Liikevaihto	283	768
Liikevoitto	-69	1

Koko vuoden proforma kuvaa yrityshankinnan vaikutusta, jos vuonna 2018 hankittu liiketoiminta olisi yhdistelty konsernitilinpäätökseen 1. tammikuuta 2018 alkaen.

Amphiro AG

Oras Invest -konserni allekirjoitti 6. heinäkuuta 2018 sopimuksen sveitsiläisen Amphiro AG:n osake-enemmistön ostamisesta. Amphiro kehittää ja markkinoi Internet of Things -ratkaisuja juomavesiapplikaatioihin energian ja veden säästämiseksi Euroopassa, Australiassa ja Aasiassa. Omistusoikeus ja määräysvalta siirtyivät Oras Invest -konsernille 6. heinäkuuta 2018, josta lähtien Amphiro AG on yhdistetty Oras Invest -konserniin.

Hankintamenolaskelma perustuu Amphiron taseeseen 6. heinäkuuta 2018, joka on olennaisilta osin laadittu IFRS:n ja Oras Invest -konsernin laskentaperiaatteiden mukaisesti.

Hankinnasta aiheutuva liikearvo, 540 tEUR, edustaa hankittua teknologiaa, tulevia tuotteita sekä Oraksen ja Amphiron kehitysyhteistyön tuottamia synergiaetuja. Kirjattu liikearvo ei ole miltään osin verotuksessa vähennyskelpoinen.

Määräysvallattomien omistajien osuus (NCI) on arvostettu hankitun yrityksen nettovarallisuuden suhteelliseen osuuteen. Kokonaishankintahinta sisältää lisäkauppahintamallin, joka perustuu operatiivisiin ja taloudellisiin virstanpylväisiin. Lisäkauppahinnan käypä arvo perustuu arvioituihin maksuihin virstanpylväiden oletetun toteutumisen perusteella. Arvioitu lisäkauppahinta on kirjattu velaksi.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto Amphiro AG:n vastikkeesta ja hankinta-ajankohdan hankituista varoista ja vastattaviksi otetuista veloista.

Vastike, tEUR

Käteisvarat	761
Ehdollinen vastike	461
Kokonaishankintameno	1 222
Rahana maksettu kauppahinta	761
Hankitut rahavarat	-150
Rahavirtavaikutus	611

Hankituista varoista ja vastattaviksi otetuista veloista kirjatut määrät, tEUR

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	71
Aineettomat hyödykkeet	650
Vaihto-omaisuus	52
Myyntisaamiset ja muut saamiset	90
Rahavarat	150
Varat yhteensä	1 013
Korolliset velat	130
Ostovelat ja muut velat	47
Laskennalliset verovelat	107
Velat yhteensä	284
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	729
Liikearvo	540

Syntyneen liikearvon täsmäytys, tEUR

Luovutettu vastike	1 222
Määräysvallattomien omistajien osuus perustuen suhteelliseen osuuteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta	47
Hankitun kohteen yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	-729
Liikearvo	540

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

Hankintaan liittyvät kulut on kirjattu vuoden 2018 konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

Amphiron liikevaihto, joka sisältyy Oras Invest -konsernin tuloslaskelmaan 7. heinäkuuta 2018 lähtien oli 283 tEUR. Samalla ajalla Amphiron liiketappio oli 69 tEUR.

Jos Amphiro AG olisi yhdistelty konsernitilinpäätökseen 1. tammikuuta 2018 alkaen, konsernituloslaskelman mukainen liikevaihto olisi ollut 228 138 tEUR ja koko vuoden liikevoitto 6 921 tEUR.

Tilikauden 2017 aikana ei ole hankittu liiketoimintoja.

(1000 euroa)

2018

2017

3. LIIKEVAIHTO

Hyödykkeiden myynti	227 653	249 478
Yhteensä	227 653	249 478

4. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitot	43	100
Vuokratuotot	3	2
Avustukset	6	46
Energiaveron palautus	443	
Muut liiketoiminnan tuotot	38	119
Yhteensä	533	267

5. TYÖSUHDE-ETUUKSET JA HENKILÖMÄÄRÄ

Palkat ja palkkiot	55 287	53 769
Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	4 909	4 806
Eläkekulut – etuuspohjaiset järjestelyt	-306	948
Muut henkilösivukulut	7 432	7 039
Yhteensä	67 322	66 562

Henkilömäärä

Konsernin henkilökunnan keskimääräinen lukumäärä tilikaudella	1 447	1 409
Henkilömäärä 31.12.		
toimihenkilöt	627	611
työntekijät	778	806
Yhteensä	1 405	1 417

6. POISTOT

Suunnitelman mukaiset poistot

Tavaramerkki	1 181	1 182
Aineettomat oikeudet	63	13
Muut pitkävaikutteiset menot	292	469
Jakelukanavat	1 596	1 596
Aktivoidut kehittämismenot	143	217
Rakennukset ja rakennelmat	910	890
Koneet ja kalusto	4 087	4 282
Muut aineelliset hyödykkeet	17	19
Yhteensä	8 289	8 668

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

(1000 euroa)

2018

2017

7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

	2018	2017
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot	43	52
Korkotuotot	44	33
Valuuttakurssivoitot		59
Muut rahoitustuotot	66	10
Yhteensä	153	154
Rahoituskulut		
Korkokulut	1 370	1 281
Valuuttakurssitappiot	20	
Muut rahoituskulut	448	381
Yhteensä	1 838	1 662
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 685	-1 508

8. TULOVEROT

	2018	2017
Tuloverot kuluvalta ja edellisiltä vuosilta		
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	3 046	2 983
Edellisten tilikausien verot	-54	-16
Laskennalliset verot	-175	-814
Yhteensä	2 817	2 153
Verokannan täsmäytys		
Tulos ennen veroja	34 842	38 539
Osuudet osakkuusyhtiöissä	31 168	30 229
	3 674	8 310
Vero laskettuna Suomen verokannalla (20%)	735	1 662
Ulkomaisten yhtiöiden verokantojen vaikutus veroihin	115	204
Vähennyskelvottomat kulut	263	314
Verovapaat tuotot	-4	-282
Verovapaat osingot	-8	-10
Verotuksen ja kirjanpidon poistojen muutos	-48	-114
Aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö	-45	-61
Edellisten tilikausien verot	-54	-16
Kirjaamattomat verotappiot	1 510	325
Tuloslaskelmaan kirjaamattomat kulut	262	
Muut erät	91	131
Yhteensä	2 817	2 153
Efekttiivinen verokanta %	8,09%	5,59%

KONSERNITASEEN LIITETIEDOT

9. LIIKEARVO JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2018 (1000 euroa)	Liikearvo	Tavara- merkki	Aineet- tomat oikeudet	Muut pitkävai- kutteiset menot	Jakelu- kanavat	Aktivoidut kehittä- mismenot	Yhteensä
Hankintameno 1. 1.	24 609	17 721	1 236	6 815	39 900	2 316	92 597
Muuntoerot	18	3		13			34
Lisäykset			4	275			279
Vähennykset							0
Hankitut liiketoiminnat	540	100	138	504			1 282
Muut muutokset							0
Hankintameno 31. 12.	25 167	17 824	1 378	7 607	39 900	2 316	94 192
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1.		5 025	1 182	6 371	6 783	2 173	21 534
Muuntoerot				-2			-2
Tilikauden poistot		1 181	63	292	1 596	143	3 275
Arvonalentumiset							0
Hankitut liiketoiminnat			92				92
Kumulatiiviset poistot vähennyksistä ja muutoksista							0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12.		6 206	1 337	6 661	8 379	2 316	24 899
Kirjanpitoarvo 1. 1.	24 609	12 696	54	444	33 117	143	71 063
Kirjanpitoarvo 31. 12.	25 167	11 618	41	946	31 521	0	69 293

2017 (1000 euroa)	Liikearvo	Tavara- merkki	Aineet- tomat oikeudet	Muut pitkävai- kutteiset menot	Jakelu- kanavat	Aktivoidut kehittä- mismenot	Yhteensä
Hankintameno 1. 1.	24 609	17 721	1 236	7 880	39 900	2 316	93 662
Muuntoerot				5			5
Lisäykset				56			56
Vähennykset				-1 126			-1 126
Muut muutokset							0
Hankintameno 31. 12.	24 609	17 721	1 236	6 815	39 900	2 316	92 597
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1.		3 843	1 169	7 022	5 187	1 956	19 177
Muuntoerot				5			5
Tilikauden poistot		1 182	13	469	1 596	217	3 477
Arvonalentumiset							0
Kumulatiiviset poistot vähennyksistä ja muutoksista				-1 125			-1 125
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12.		5 025	1 182	6 371	6 783	2 173	21 534
Kirjanpitoarvo 1. 1.	24 609	13 878	67	858	34 713	360	74 485
Kirjanpitoarvo 31. 12.	24 609	12 696	54	444	33 117	143	71 063

Oras Invest -konserni hankki Hansa Armaturen GmbH:n tytäryhtiöineen 30. syyskuuta 2013. Hankinnan yhteydessä kirjattiin liikearvo määrältään 25 359 tEUR. Vuoden 2014 aikana hankintamenoa oikaistiin ja liikearvo 31. joulukuuta 2014 oli määrältään 24 609 tEUR. Hansan hankinnan yhteydessä tunnistettiin ja kirjattiin arvot jakelukanaville ja tavaramerkeille.

Oras Invest -konserni hankki Amphiro AG:n 6. heinäkuuta 2018. Hankinnan yhteydessä kirjattiin liikearvo määrältään 540 tEUR. Amphiro AG:n hankinnan yhteydessä tunnistettiin ja kirjattiin arvot teknologialle ja tavaramerkeille.

Liikearvoa lukuunottamatta Oras Invest -konsernilla ei ole arvonalentumistestin hetkenä 31. joulukuuta 2018 muuta aineetonta omaisuutta, jonka taloudellinen vaikutusaika olisi rajoittamaton.

IFRS 3 -standardin mukaan liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Arvonalentumistesti on laadittu Oras Group -tasolla, koska liiketoimintojen hankinnasta syntynyt hyöty vaikuttaa konserni-tasolla. Liikearvojen rahavirtaennusteet kattavat viiden vuoden

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

ajanjakson sisältäen jäännösarvon, joka lasketaan viidennen vuoden rahavirtaennusteen pohjalta. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin strategiaan suunnitelmiin, joiden keskeisimmät oletukset liittyvät markkinoiden ja tuotevalikoiman kasvu- ja kannattavuuskehitykseen. Liikearvoa sisältävän rahavirtaa tuottavan yksikön taloudellinen vaikutusaika on oletettu rajoittamattomaksi, koska yksikön on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

Diskonttokorkona on käytetty sellaista korkotasoa, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaa-
timusta ennen veroja. Vuoden 2018 testauslaskelmissa käytetty korko oli 8,1 prosenttia. Arvonalentumistestauksen tuloksena konserni ei ole alaskirjannut liikearvoa tilikaudella 2018.

Tilikauden 2017 aikana ei ole hankittu liiketoimintoja.

10. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

2018 (1000 euroa)	Maa-alue	Raken- nukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut	Yhteensä
Hankintameno 1. 1.	1 976	37 590	106 047	3 101	2 071	150 785
Muuntoerot	-16	-204	-381		-27	-628
Lisäykset		54	750		4 830	5 634
Vähennykset		-8	-1 343			-1 351
Hankitut liiketoiminnat			477			477
Muut muutokset		211	4 258		-4 469	0
Hankintameno 31. 12.	1 960	37 643	109 808	3 101	2 405	154 917
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1.		28 256	88 944	2 538		119 738
Muuntoerot		-111	-274			-385
Tilikauden poistot		910	4 087	17		5 014
Arvonalentumiset						0
Hankitut liiketoiminnat			406			406
Kumulatiiviset poistot vähennyksistä ja muutoksista		-6	-1 349			-1 355
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12.		29 049	91 814	2 555		123 418
Kirjanpitoarvo 1. 1.	1 976	9 334	17 103	563	2 071	31 047
Kirjanpitoarvo 31. 12.	1 960	8 594	17 994	546	2 405	31 499

2017 (1000 euroa)	Maa-alue	Raken- nukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut	Yhteensä
Hankintameno 1. 1.	1 948	38 403	104 303	3 101	1 228	148 983
Muuntoerot	28	551	681		5	1 265
Lisäykset		52	1 311	2	5 684	7 049
Vähennykset		-1 840	-4 670	-2		-6 512
Muut muutokset		424	4 422		-4 846	0
Hankintameno 31. 12.	1 976	37 590	106 047	3 101	2 071	150 785
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1.		28 913	88 462	2 520		119 895
Muuntoerot		286	542			828
Tilikauden poistot		890	4 282	19		5 191
Arvonalentumiset						0
Kumulatiiviset poistot vähennyksistä ja muutoksista		-1 833	-4 342	-1		-6 176
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12.		28 256	88 944	2 538		119 738
Kirjanpitoarvo 1. 1.	1 948	9 490	15 841	581	1 228	29 088
Kirjanpitoarvo 31. 12.	1 976	9 334	17 103	563	2 071	31 047

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

11. RAHOITUSVAROJEN JA VELKOJEN KIRJANPITOARVOT ARVOSTUSRYHMITÄIN

Arvot 31.12.2018		Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Yhteensä	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso
Tase-erä	Liite-tieto					
Pitkäaikaiset varat						
Muut sijoitukset	13		278		278	
Rahoitusvarat	13	7 654			7 654	1
Saamiset	14		309		309	
Lyhytaikaiset varat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset	17		43 868		43 868	
Rahoitusarvopaperit	18	9 956			9 956	1
Rahavarat	19		37 481		37 481	
Arvostusryhmä yhteensä		17 610	81 936	0	99 546	
Pitkäaikaiset velat						
Pitkäaikaiset korolliset velat	23		75 000		75 000	
Muut pitkäaikaiset velat	24		596		596	
Lyhytaikaiset velat						
Ostovelat ja muut velat	25		46 122		46 122	
Arvostusryhmä yhteensä		0	121 718	0	121 718	

Arvot 31.12.2017		Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Yhteensä	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso
Tase-erä	Liite-tieto					
Pitkäaikaiset varat						
Muut sijoitukset	13		278		278	
Rahoitusvarat	13	8 072			8 072	1
Saamiset	14		309		309	
Johdannaissopimukset	14			21	21	2
Lyhytaikaiset varat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset	17		43 362		43 362	
Rahavarat	19		38 003		38 003	
Arvostusryhmä yhteensä		8 072	81 952	21	90 045	
Pitkäaikaiset velat						
Pitkäaikaiset korolliset velat	23		45 000		45 000	
Johdannaissopimukset	24	1 239			1 239	2
Muut pitkäaikaiset velat	24		12		12	
Lyhytaikaiset velat						
Lyhytaikaiset korolliset velat	23		27 500		27 500	
Johdannaissopimukset	25	4			4	2
Ostovelat ja muut velat	25		51 506		51 506	
Arvostusryhmä yhteensä		1 243	124 018	0	125 261	

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusvarat ja -velat on jaettu IFRS 7 -standardin mukaisesti käyvän arvon hierarkioihin.

Käyvän arvon hierarkiataso

Taso 1: Instrumentin arvo perustuu vastaavan varan tai velan noteerattuun markkinahintaan.

Taso 2: Instrumentin arvo sisältää myös muut kuin varan tai velan noteeratun markkinahinnan joko suoraan tai epäsuorasti käyttäen arvostustekniikoita.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

(1000 euroa) 2018 2017**12. OSUUDET OSAKKUUSYHTIÖISSÄ**

Kirjanpitoarvo 1. 1.		392 502	395 987
Osuus tuloksesta		31 168	30 229
Saadut osingot		-29 483	-28 986
Osuus muista laajan tuloksen eristä		3 184	-5 007
Osakepalkkio-ohjelmat osakkuusyhtiöissä		-109	279
Lisäykset		13 617	
Kirjanpitoarvo 31. 12.		410 879	392 502

Konsernin osakkuusyhtiöt ja niiden varat, velat, liikevaihto ja tilikauden tulos

(1000 euroa)	Varat	Velat	Liikevaihto	Tilikauden tulos	Omistus-osuus (%)
Uponor Oyj	786 600	433 000	1 196 300	63 200	24,63
Kemira Oyj	2 763 800	1 561 200	2 592 800	95 200	18,20
Tikkurila Oyj	400 000	249 800	561 500	14 600	18,07

	Osakkeen markkina-arvo 31. 12. 2018	Osakkuusyhtiön markkina-arvo 31. 12. 2018 yhteensä
Uponor Oyj	8,62	155 425
Kemira Oyj	9,85	278 540
Tikkurila Oyj	12,02	95 794
Yhteensä		529 759

(1000 euroa) 2018 2017**13. RAHOITUSVARAT**

Osakkeet		312	310
Eläkejärjestelyihin liittyvät varat		7 620	8 040
Yhteensä		7 932	8 350

Osakkeet

Kirjanpitoarvo 1. 1.		310	312
Muuntoerot		-1	-4
Käyvän arvon muutokset		3	2
Kirjanpitoarvo 31. 12.		312	310

Rahoitusvarat sisältävät osakkeita, jotka on kirjattu hankintahintaan, koska niiden käypää arvoa ei ole mahdollista määrittää luotettavasti. Yhteensä näiden osakkeiden arvo on 278 tEUR.

14. MUUT PITKÄAIKAISET SAAMISET

Järjestelypalkkio		104	99
Vakuustalletukset		159	152
Johdannaissopimukset			21
Muut pitkäaikaiset saamiset		46	58
Yhteensä		309	330

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

15. LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu vuonna 2018 siihen määrään asti, jonka yhtiö arvioi todennäköisesti olevan käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan. Konsernilla on lisäksi verotuksessa vahvistettuja tappioita 9 833 tEUR (2 225 tEUR 2017), joista laskennallisia veroja ei ole kirjattu.

2018 (1000 euroa)	1. 1. 2018	Muuntoerot	Hankitut liiketoiminnat	Kirjattu tulos- laskelmaan	31. 12. 2018
Laskennalliset verosaamiset					
Investoinnit rahoitusinstrumentteihin	248			-248	0
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	547			-9	538
Eläkevelvoitteet	2 964	-16		-382	2 566
Sisäiset erät	203			-54	149
Varaukset	935	-5		-216	714
Verotuksen vahvistetut tappiot	3 435				3 435
Muut väliaikaiset erot	295	-2		25	318
Yhteensä	8 627	-23	0	-884	7 720
Laskennalliset verovelat					
Poistoero	649			15	664
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	14 524	5	110	-925	13 714
Investoinnit rahoitusinstrumentteihin	30			259	289
Muut väliaikaiset erot	320	1		-305	16
Yhteensä	15 523	6	110	-956	14 683
Laskennalliset verovelat ja -saamiset	-6 896	-29	-110	72	-6 963

2017 (1000 euroa)	1. 1. 2017	Muuntoerot	Edellisten vuosien oikaisu	Kirjattu tuloslas- kelmaan	31. 12. 2017
Laskennalliset verosaamiset					
Investoinnit rahoitusinstrumentteihin	351			-103	248
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	659			-112	547
Eläkevelvoitteet	2 869	18		77	2 964
Sisäiset erät	277			-74	203
Varaukset	557	10	81	287	935
Verotuksen vahvistetut tappiot	3 624			-189	3 435
Muut väliaikaiset erot	308	1		-14	295
Yhteensä	8 645	29	81	-128	8 627
Laskennalliset verovelat					
Poistoero	578			71	649
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	15 532	7		-1 015	14 524
Investoinnit rahoitusinstrumentteihin	53			-23	30
Muut väliaikaiset erot	56			264	320
Yhteensä	16 219	7	0	-703	15 523
Laskennalliset verovelat ja -saamiset	-7 574	22	81	575	-6 896

(1000 euroa)

2018

2017

16. VAIHTO-OMAISUUS

Aineet ja tarvikkeet	18 525	20 652
Keskeneräiset tuotteet	10 016	9 310
Valmiit tuotteet	16 149	15 767
Yhteensä	44 690	45 729

Varastot on arvostettu alimpaan nettorealisointiarvoon.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

(1000 euroa)

2018

2017

17. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

Myyntisaamiset	39 564	39 306
Muut saamiset	3 269	2 102
Siirtosaamiset	1 035	1 954
Yhteensä	43 868	43 362

Siirtosaamiset

Henkilöstökulut		5
Tuloverot	19	48
Ennakkomaksut	1 000	1 772
Muut erät	16	129
Yhteensä	1 035	1 954

18. RAHOITUSARVOPAPERIT

Sijoitukset lyhytaikaisiin rahoitusinstrumentteihin	9 956	
Yhteensä	9 956	0

19. RAHAVARAT

Rahat ja pankkisaamiset	37 481	38 003
Yhteensä	37 481	38 003

20. OMA PÄÄOMA**Osakemäärä**

A osakkeet	217 350	KPL
B1 osakkeet	36 226	KPL
B2 osakkeet	36 226	KPL
B3 osakkeet	36 224	KPL
B4 osakkeet	36 224	KPL
B5 osakkeet	24 150	KPL
B6 osakkeet	24 150	KPL
B7 osakkeet	24 150	KPL
Osakepääoma	6 520 500	EUR

3. elokuuta 2017 on rekisteröity yhtiöjärjestyksen muutos ja uusien B-sarjan osakkeiden liikkeellelasku. Tilikauden lopussa yhtiöllä on A ja B1–B7 -osakesarjat. Jokaisella A-sarjan osakkeella on yksi ääni. B-sarjan osakkeilla ei ole äänioikeutta.

A-sarjan osakkeilla on yhtäläinen oikeus osinkoon. B1–B7 -sarjan osakkeille maksettavasta osingosta päätetään erikseen ja osakekohtainen osinko voi olla erilainen osakesarjojen välillä.

Yhtiöllä ei ole omistuksessaan sen omia osakkeita.

Muut rahastot

Muut rahastot ovat lähinnä rahastoja, jotka on perustettu yhtiökokouksen päätöksellä tai perustuvat lain vaatimukseen.

Muuntoerot

Muuntoerot ovat syntyneet ulkomaan valuutan määraisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten muuntamisesta euromääräisiksi.

Muu sijoitettu pääoma

Muu sijoitettu pääoma sisältää pääomalainat, jotka esitetään omassa pääomassa niiden ehtojen mukaisesti.

Osingot

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on ehdottanut osinkoa jaettavaksi 13,80 euroa osakkeelta vuodelta 2018, yhteensä 2 999 430 euroa.

Osinkoa jaettiin 13,80 euroa osakkeelta vuonna 2018 tilikauden 2017 jakokelpoisista varoista, yhteensä 2 999 430 euroa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

(1000 euroa)

2018

2017

21. ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen, käytäntöjen ja lakien mukaisesti. Konsernissa on käytössä maksu- ja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Eläkkeet perustuvat joko vakuutusmatemaatikon laskelmiin tai todellisiin maksuihin vakuutusyhtiölle. Eläke-edut perustuvat yleensä työvuosien määrään ja palkkoihin. Konsernitaseessa olevat eläkevelvoitteet tulevat pääasiassa Saksan ja Puolan yhtiöistä. Suomessa eläkkeet hoidetaan TyEL-järjestelmällä, joka on maksuperusteinen eläkejärjestely.

Konserni on ottanut vuonna 2013 käyttöön uudistetun IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardin.

Pitkäaikaiset työsuhde-etuudet

Eläkkeet – etuuspohjaiset järjestelyt	15 859	16 759
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	2 737	2 649
Yhteensä	18 596	19 408

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Eläkkeet – etuuspohjaiset järjestelyt	900	829
Muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	376	626
Yhteensä	1 276	1 455

Eläkevelvoitteet yhteensä

	19 872	20 863
--	---------------	---------------

Taseen etuuspohjainen eläkevelka

Velvoitteiden nykyarvo	19 872	20 863
Rahastoitu arvo		
Taseen eläkevelka	19 872	20 863

Tulosvaikutteisesti kirjattu etuuspohjainen eläkekulu

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	475	535
Korkomenot	393	400
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	146	97
Tappiot/voitot järjestelyn supistamisesta	-1 320	-84
Tuloslaskelman kulut (+) ja tuotot (-)	-306	948

Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut uudelleenarvostukset

Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut uudelleenarvostukset	-435	-954
Yhteensä	-435	-954

Velvoitteen nykyarvon muutokset

Velvoite tilikauden alussa	20 863	22 402
Kurssierot	-32	-84
Työsuoritukseen perustuvat menot	475	535
Korkomenot	393	400
Maksetut edut	-218	-1 449
Tappiot/voitot järjestelyn supistamisesta	-1 320	-84
Vakuutusmatemaattiset tappiot (+) ja voitot (-)	146	97
Uudelleenarvostukset	-435	-954
Velvoite tilikauden lopussa	19 872	20 863

Määrät taseessa

Etuuspohjainen eläkevelka	19 872	20 863
Etuuspohjainen eläkesaaminen		
Nettomääräinen velka (+) tai saaminen (-)	19 872	20 863

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

	2018	2017
Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttaus korko	0,0% – 2,8%	0,0% – 3,3%
Tuleva palkankorotus oletus	0,0% – 0,02%	0% – 2,5%
Kertamaksun todennäköisyys eläkemaksujen sijaan	50% – 100%	50% – 100%
Vaihtuvuus	0,0% – 3,39%	0% – 3,56%
Tuleva eläkkeenkorotus oletus	1,75% – 3,55%	1,75% – 3,55%

Eläkejärjestelyt Puolassa tulkitaan muiksi pitkäaikaisiksi työsuhte-etuuksiksi. Velvoitteet ovat täysin rahastoimattomia ja eläkevastuut on kirjattu taseeseen.

22. VARAUKSET

2018 (1000 euroa)	Takuuvaraus	Uudelleen- järjestelyvaraus	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1. 1.	4 500	374	1 129	6 003
Muuntoerot			-1	-1
Käytetyt varaukset		-228	-5	-233
Lisäykset tilikaudella		312	17	329
Puretut varaukset	-500	-130	-20	-650
Varaukset 31. 12.	4 000	328	1 120	5 448
Pitkäaikaiset varaukset	4 000	328	236	4 564
Lyhytaikaiset varaukset			884	884
Varaukset 31. 12.	4 000	328	1 120	5 448

2017 (1000 euroa)	Takuuvaraus	Uudelleen- järjestelyvaraus	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1. 1.	4 165	710	113	4 988
Muuntoerot	4			4
Käytetyt varaukset		-284	-38	-322
Lisäykset tilikaudella	400	119	1 054	1 573
Puretut varaukset	-69	-171		-240
Varaukset 31. 12.	4 500	374	1 129	6 003
Pitkäaikaiset varaukset	4 500	374	34	4 908
Lyhytaikaiset varaukset			1 095	1 095
Varaukset 31. 12.	4 500	374	1 129	6 003

(1000 euroa)

23. KOROLLISET VELAT

	2018	2017
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta	75 000	45 000
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	75 000	45 000
Lyhytaikaiset korolliset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta		27 500
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	0	27 500
Rahoituksesta johtuvien velkojen alku- ja loppusaldojen täsmäytys		
Korolliset velat 1. 1.	72 500	105 248
Korollisten velkojen takaisinmaksut	-27 500	-32 748
Korollisten velkojen nostot	30 000	
Korolliset velat 31. 12.	75 000	72 500

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

(1000 euroa)

2018

2017

24. MUUT PITKÄAIKAISET VELAT

Johdannaissopimukset		1 239
Muut pitkäaikaiset velat	596	12
Yhteensä	596	1 251

Tilikauden 2018 erä Muut pitkäaikaiset velat sisältää suurimmaksi osaksi tilikauden aikana tehdyn yrityskaupan ehdollisen kauppahinnan osuuden.

25. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

Ostovelat	14 472	17 196
Siirtovelat	23 364	26 273
Johdannaissopimukset		4
Muut velat	8 286	8 037
Yhteensä	46 122	51 510

Siirtovelat

Henkilöstökulut	6 439	7 186
Tuloverot	599	1 002
Asiakasyhteistyö	13 318	13 846
Korot	124	110
Ennakkomaksut	772	1 232
Muut erät	2 112	2 897
Yhteensä	23 364	26 273

26. TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT

Tilintarkastus	428	449
Muut palvelut	194	249
Yhteensä	622	698

27. MUUT VUOKRAT**Vuokrasopimusten mukaan maksettaviksi tulevat vuokrat**

Vuoden kuluessa	3 451	3 436
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua	6 950	7 084
Yli viiden vuoden kuluttua	3 644	4 250
Yhteensä	14 045	14 770

28. VASTUUSITOUMUKSET**Omasta puolesta****Oras Invest -konsernin puolesta annetut vakuudet**

Muut pantit	197	346
Yhteensä	197	346

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä, pantteja tai osakkeita

Rahalaitoslainat	75 000	72 500
Annetut takaukset	36 410	36 410
Annetut kiinnitykset	22 106	20 424
Pantattujen osakkeiden markkina-arvo	171 022	252 826
Yhteensä	229 538	309 660

Vastuusitoumukset yhteensä	229 735	310 006
-----------------------------------	----------------	----------------

Muut vastuut

Oras Invest -konsernia vastaan on Saksassa esitetty vaade liittyen vanhaan kartellipäätökseen. Hansa Armaturen GmbH:n osalle kohdistuvat vastuut arvioidaan vähäisiksi, ja vain juridiset kustannukset sisältyvät Hansa Armaturen GmbH:n taseeseen.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

29. MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUDET

Tytäryhtiöt on listattu liitetiedossa 32 Tytär- ja osakkuusyhtiöt 31. joulukuuta 2018.

Oras Invest -konsernin tytäryhtiöllä Amphiro AG:lla on määräysvallattomia omistajia liittyen sen omistusrakenteeseen. Oras

Invest -konsernilla on määräysvalta 78,5 prosentin suoralla omistusosuudella sekä äänenemmistö, sillä konsernilla on puheenjohtajuus hallituksessa. Amphiro AG:lla ei ole tytäryhtiötä.

	Määräysvallattomien omistajien omistusosuus		Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		Määräysvallattomien omistajien osuus	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Amphiro AG	21,5%	-	0	-	227	-

30. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin johto (hallitus, toimitusjohtaja ja Oras Groupin johtoryhmä), tytär- ja osakkuusyhtiöt.

Konsernin ja lähipiirin välillä ei ole tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia tapahtumia vuosina 2018 ja 2017.

Hallituksen palkkiot (1000 euroa)	2018	2017
Hallitus ja toimitusjohtaja	446	460

31. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Rahoitusriskien hallinnan tarkoituksena on minimoida taloudellisista markkinoista johtuvat epäsuotuisat vaikutukset konserniin sekä varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti.

Valuuttariski

Konserni altistuu valuuttariskille sen kansainvälisten toimintojen seurauksena. Valuuttariski liittyy mm. valuuttamääräisiin myyntisaamisiin ja ostovelkoihin, konsernin sisäisiin tapahtumiin, valuuttamääräiseen rahoitukseen, talletuksiin sekä valuuttamääräisiin pankkisaataviin. Oras Invest -konsernin päälaskutusvaluutat euron lisäksi ovat Norjan kruunu (NOK), Puolan zloty (PLN), Ruotsin kruunu (SEK), Tsekin koruna (CZK), Yhdysvaltain dollari (USD), Tanskan kruunu (DKK) ja Venäjän rupla (RUB). Suurimmat valuuttariskit johtuvatkin juuri Norjan kruunun, Puolan zlotyn, Ruotsin kruunun ja Venäjän ruplan

vaihteluista. Konserni ei ole käyttänyt johdannaisinstrumentteja suojautuakseen myynnin valuuttariskiltä. Lisäksi Oras Invest -konsernilla on materiaaliostoja Yhdysvaltain dollareissa.

Translaatoriski syntyy, kun euroalueen ulkopuolisen tytäryhtiön varat ja velat muunnetaan emoyhtiön raportointivaluuttaan. Translaatoriskillä on vaikutusta konsernin tulokseen ja tunnuslukuihin. Tarvittaessa konserni torjuu translaatoriskiä ottamalla euromääräisiä lainoja tytäryhtiöihin.

Korkoriski ja maksuvalmiusriski

Oras Invest -konsernilla on kiinteäkorkoisia velkoja ja tilikauden lopussa sillä ei ole korkojohdannaispimuksia.

Pitkäaikaisten korollisten lainojen lyhennykset korkoineen 31.12.2018 ovat seuraavat:

(1000 euroa)	2019	2020	2021	2022	2023
Lainat rahoituslaitoksilta	1 046	937	45 862	510	30 495

Luotto- ja vastapuoliriski

Luotto- tai vastapuoliriski realisoituu, jos asiakas tai rahoitusvastapuoli ei kykene täyttämään sopimusvelvoitteitaan konsernille.

Konsernin luottotappiovarauksen arvioiminen perustuu myyntisaamisten koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin IFRS 9 -standardin mukaisesti. Konserni on analysoinut yksittäiset saamiset. Konsernin luottotappiovaraus muodostuu yksittäisten tapausten luottotappiovarauksista ja laskennallisesta odotetusta luottotappiosta. Luottotappion

arviointiin sovelletaan yksinkertaistettua varausmatriisia. Odotettu luottotappion määrä kussakin ikäryhmässä perustuu kirjattuihin historiallisiin luottotappioihin, joiden lisäksi konserni on ennakoinut luottotappioiden pysyvän saman tasoisina ja huomioon otetut muutokset luottotappiotodennäköisyyksissä.

Konserni arvioi asiakkaidensa luottokelpoisuutta näiden taloudellisen tilanteen, aiempien kokemusten ja muiden asiaan vaikuttavien seikkojen perusteella. Näitä kaupalliseen toimintaan liittyviä luottoriskejä voidaan tarvittaessa pienentää

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

ennakkomaksuilla ja rembursseilla. Konsernissa on kirjattu luottotappioita 99 tEUR vuonna 2018 (113 tEUR 2017). Luottoriskin enimmäismäärä on myynti- ja lainasaamisten kirjanpitoarvo 31.12.2018.

(1000 euroa)	2018	2017
Myyntisaamisten ikääntyminen		
Erääntymättömät ja alle 30 päivää myöhässä olevat	38 606	38 242
Erääntyneet 31–60 päivää	537	270
Erääntyneet 61–90 päivää	241	139
Erääntyneet yli 90 päivää	180	655
Yhteensä	39 564	39 306

Pankit, muut rahalaitokset ja yritykset, joiden kanssa solmitaan sopimuksia rahoitusinstrumenteista, muodostavat myös vasta-puoliriskin, jota hallinnoidaan vastapuolten vakavaraisuutta arvioimalla.

Hintariski

Oras Invest -konsernin pääasialliset riskit liittyvät sen pitkä-aikaisiin omistuksiin. Lisäksi Oras Invest -konserni altistuu raaka-aineiden kuten kuparin, messingin ja sähkön hintariskille.

Oras Invest -konserni on solminut vuosille 2010–2017 johdannais-sopimuksia suojautuakseen sähkön markkinahinnan muutoksia vastaan. Sähköjohdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Konserni ei sovelle suojauslaskentaa sähköjohdannaisiin.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Nimellisarvot (tEUR)	2018	2017
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimus		
– sovelletaan suojauslaskentaa		26 000
– ei sovelleta suojauslaskentaa		26 000
Käyvät arvot (tEUR)	2018	2017
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimus		
– sovelletaan suojauslaskentaa		+21
– ei sovelleta suojauslaskentaa		-1 239
Hyödykejohdannaiset		
Sähköjohdannaiset		
– ei sovelleta suojauslaskentaa		-4

Oras on uudistanut koronvaihtosopimuksiaan vuoden 2016 aikana. Sopimusehtojen muutosten vuoksi johdannaiseen ei sovelleta suojauslaskentaa ja siten koronvaihtosopimuksen käypä arvo on kirjattu tulosvaikutteisesti vuonna 2017. Muut koronvaihtosopimukset on luokiteltu suojauslaskennan piiriin kuuluviksi. Johdannaissopimusten voimassaolo loppui vuoden 2018 aikana Oras Invest -konsernissa, eikä Oras Invest Oy:llä ole ollut avoimia johdannaissopimuksia tilikausien 2018 ja 2017 lopussa.

Hyödykejohdannaiset eivät ole suojauslaskennan piirissä ja niiden käyvän arvon muutokset 4 tEUR (31 tEUR 2017) on kirjattu kokonaisuudessaan tuloslaskelmaan.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, IFRS

32. TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖT 31. JOULUKUUTA 2018

Tytäryhtiöt

Oras Invest Oy:n omistukset	kotipaikka		Konsernin omistus- osuus	Oras Invest Oy:n omistusosuus
Oras Oy	Rauma	Suomi	100	100

Oras Oy:n omistukset	kotipaikka		Konsernin omistus- osuus	Oras Invest Oy:n omistusosuus
Oras Armatur AS	Oslo	Norja	100	100
Oras Armatur A/S	Fredericia	Tanska	100	100
Hansa Armaturen Belgium N.V.	Herk-de-Stad	Belgia	100	100
Oras Germany GmbH	Stuttgart	Saksa	100	100
Oras International Oy	Rauma	Suomi	100	100
Oras Olesno Sp.z.o.o.	Olesno	Puola	100	100
Amphiro AG	Zürich	Sveitsi	78,5	78,5

Oras International Oy:n omistukset	kotipaikka		Konsernin omistus- osuus	Oras Invest Oy:n omistusosuus
OOO Oras RUS	Pietari	Venäjä	100	100
Oras Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100

Oras Germany GmbH:n omistukset	kotipaikka		Konsernin omistus- osuus	Oras Invest Oy:n omistusosuus
Hansa Armaturen GmbH	Stuttgart	Saksa	100	100

Hansa Armaturen GmbH:n omistukset	kotipaikka		Konsernin omistus- osuus	Oras Invest Oy:n omistusosuus
Hansa Austria GmbH	Salzburg	Itävalta	100	100
Hansa Česko s.r.o.	Kralovice	Tšekki	100	100
Hansa España S.A.U.	Viladecans	Espanja	100	100
Hansa France S.A.R.L.	Strasbourg-Eckbolsheim	Ranska	100	100
Hansa Italiana S.R.L.	Castelnuovo del Garda	Italia	100	100
Hansa Metallwerke GmbH	Stuttgart	Saksa	100	100
Hansa Nederland B.V.	Nijkerk	Alankomaat	100	100

Osakkuusyhtiöt

Oras Invest Oy:n omistukset	kotipaikka		Konsernin omistus- osuus	Oras Invest Oy:n omistusosuus
Uponor Oyj	Helsinki	Suomi	24,63	24,63
Kemira Oyj	Helsinki	Suomi	18,20	18,20
Tikkurila Oyj	Helsinki	Suomi	18,07	18,07

Emoyhtiön tuloslaskelma, FAS

Oras Invest Oy euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liikevaihto	2	249 999,96	124 998,00
Liiketoiminnan muut tuotot	3	20 000,04	78 357,46
Henkilöstökulut	4	851 371,66	809 502,69
Poistot	6	112 534,60	107 620,98
Liiketoiminnan muut kulut		798 048,06	1 485 128,96
Liikevoitto		-1 491 954,32	-2 198 897,17
Rahoitustuotot ja -kulut	7	31 101 988,80	32 691 820,42
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		29 610 034,48	30 492 923,25
Tilinpäätössiirrot	8	1 825 179,65	2 508 572,86
Tuloverot	9	-6 878,81	-13 239,61
Tilikauden voitto		31 428 335,32	32 988 256,50

Emoyhtiön tase, FAS

Oras Invest Oy euroa	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	10		5,20
Aineelliset hyödykkeet	10	1 092 341,03	1 199 730,58
Osuudet konserniyrityksissä	11	21 942 155,51	21 942 155,51
Muut sijoitukset	12	619 078 214,89	605 460 504,44
Muut pitkäaikaiset saamiset	13	23 381,00	23 381,00
		642 136 092,43	628 625 776,73
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset	14	3 883 774,48	1 673 821,13
Rahoitusarvopaperit	15	9 955 536,35	
Rahat ja pankkisaamiset		10 292 147,41	7 566 982,51
		24 131 458,24	9 240 803,64
Vastaavaa yhteensä		666 267 550,67	637 866 580,37
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma	16	6 520 500,00	6 520 500,00
Edellisten tilikausien voitto	16	583 064 517,30	553 075 690,80
Tilikauden voitto	16	31 428 335,32	32 988 256,50
		621 013 352,62	592 584 447,30
Tilinpäätössiirtojen kertymä	17	16 247,49	41 427,14
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen	18	45 000 000,00	45 000 000,00
Lyhytaikainen	18	237 950,56	240 705,93
		45 237 950,56	45 240 705,93
Vastattavaa yhteensä		666 267 550,67	637 866 580,37

Emoyhtiön rahavirtalaskelma, FAS

Oras Invest Oy
(1000 euroa)

	1. 1.-31. 12. 2018	1. 1.-31. 12. 2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	29 610	30 493
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	113	108
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 102	-32 692
Muut oikaisut		-59
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-1 379	-2 150
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	41	-38
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)		19
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-1 338	-2 169
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-600	-628
Saadut korot liiketoiminnasta	260	334
Saadut osingot liiketoiminnasta	29 484	32 987
Maksetut välittömät verot	-10	-4
Liiketoiminnan rahavirta (A)	27 796	30 520
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-5	-230
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		92
Sijoitus osakkuusyhtiöön	-13 617	
Investointien rahavirta (B)	-13 622	-138
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-22 748
Saatu konserniavustus	1 550	2 400
Maksetut osingot	-2 999	-2 499
Rahoitusarvopapereiden muutos	-10 000	
Rahoituksen rahavirta (C)	-11 449	-22 847
Rahavarojen muutos (A + B + C) lisäys (+) / vähennys (-)	2 725	7 535
Rahavarat tilikauden alussa	7 567	32
Rahavarat tilikauden lopussa	10 292	7 567

Emoyhtiön liitetiedot, FAS

1. EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Oras Invest Oy on emoyhtiönä Oras Invest -konsernissa, joka sisältää alakonsernina Oras Groupin sekä osakkuusyhtiöt Uponorin, Kemiran ja Tikkurilan.

Arvostusperiaatteet

Pysyvien vastaavien arvostus

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla, jotka on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuusosien taloudellisen pitoajan perusteella.

Uponor Oyj:n ja Tikkurila Oyj:n osakkeet on arvostettu alkupe- räiseen hankintamenoonsa perustuen vastaisiin tulonodo- tuksiin. Kemiran osakkeet arvostettiin tilinpäätöksessä 31.12.2010 markkina-arvoon sen jälkeen, kun Tikkurila irtautui Kemirasta.

Suunnitelman mukaiset poistoajat

Aineettomat hyödykkeet	4–10 vuotta
Rakennukset	15–30 vuotta
Koneet ja kalustot	4–10 vuotta

Rahoitusomaisuuden arvostus

Tase-erä rahoitusarvopaperit sisältää sijoituksia lyhytaikaisiin rahoitusinstrumentteihin, jotka on arvostettu käypään arvoon KPL 5 luvun 2a §:n mukaisesti.

Eläkemenojen jaksotus

Yhtiön lakisääteinen eläketurva on järjestetty vakuutusyhtiössä. Lisäksi ennen vuotta 1981 aloittaneille toimihenkilöille on järjestetty lisäeläketurva vakuutusyhtiö Mandatum Life:ssa.

Suojaavien johdannaisten kirjanpito käsittely

Oras Invest Oy:llä ei ole avoimia johdannais sopimuksia 2018 tai 2017.

(1000 euroa)

2018

2017

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT (FAS)

2. LIIKEVAIHTO MARKKINA-ALUEITTAIN

EU-maat	250	125
Yhteensä	250	125

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitot		58
Muut	20	20
Yhteensä	20	78

Emoyhtiön liitetiedot, FAS

(1000 euroa)

2018

2017

4. HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	735	692
Eläkekulut	90	94
Muut henkilösivukulut	26	24
Yhteensä	851	810
Johdon palkat ja palkkiot		
Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	446	460
Henkilökunnan lukumäärä		
Henkilökunnan keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	4	4
Henkilökunnan lukumäärä 31. 12.	4	4

5. TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT

Tilintarkastus	32	36
Muut palvelut tilintarkastajalta	3	3
Yhteensä	35	39

6. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Poistot		
Aineettomat oikeudet		1
Rakennukset ja rakennelmat	30	29
Koneet ja kalusto	68	64
Muut aineelliset hyödykkeet	15	14
Yhteensä	113	108

7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot		
Osinkotuotot, konserni	2 000	4 000
Osinkotuotot muilta	29 484	28 987
Korkotuotot	35	
Muut rahoitustuotot, konserni	262	310
Yhteensä	31 781	33 297
Rahoituskulut		
Korkokulut	-600	-605
Muut rahoituskulut	-79	
Yhteensä	-679	-605
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	31 102	32 692

8. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Poistoeron muutos	25	-41
Konserniavustus	1 800	2 550
Yhteensä	1 825	2 509

9. TULOVEROT

Tuloverot tilinpäätössiirroista	-360	-510
Edellisten tilikausien verot	-1	
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	354	497
Yhteensä	-7	-13

Emoyhtiön liitetiedot, FAS

TASEEN LIITETIEDOT (FAS)**10. AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET**

	Aineet- tomat oikeudet	Aineet- tomat oikeudet yhteensä	Maa-alue	Raken- nukset ja raken- nelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Aineel- liset hyödyk- keet yhteensä	Aineet- tomat ja aineelliset hyödyk- keet yhteensä
2018								
Hankintameno 1. 1.	981	981	96	732	429	338	1 595	2 576
Lisäykset					5		5	5
Vähennykset							0	0
Muut muutokset							0	0
Hankintameno 31. 12.	981	981	96	732	434	338	1 600	2 581
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1.	981	981		90	190	115	395	1 376
Tilikauden poistot		0		30	68	15	113	113
Arvonalentumiset							0	0
Kumulatiiviset poistot vähennyksistä ja muutoksista							0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12.	981	981		120	258	130	508	1 489
Kirjanpitoarvo 1. 1.	0	0	96	642	239	223	1 200	1 200
Kirjanpitoarvo 31. 12.	0	0	96	612	176	208	1 092	1 092
2017								
Hankintameno 1. 1.	981	981	96	707	389	338	1 530	2 511
Lisäykset				25	205		230	230
Vähennykset					-165		-165	-165
Muut muutokset							0	0
Hankintameno 31. 12.	981	981	96	732	429	338	1 595	2 576
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1. 1.	980	980		61	258	101	420	1 400
Tilikauden poistot	1	1		29	64	14	107	108
Arvonalentumiset							0	0
Kumulatiiviset poistot vähennyksistä ja muutoksista					-132		-132	-132
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31. 12.	981	981		90	190	115	395	1 376
Kirjanpitoarvo 1. 1.	1	1	96	646	131	237	1 110	1 111
Kirjanpitoarvo 31. 12.	0	0	96	642	239	223	1 200	1 200

Emoyhtiön liitetiedot, FAS

(1000 euroa)

2018

2017

11. OSUDET KONSERNIYRITYKSISSÄ

Osuudet konserniyrityksissä 1. 1.	21 942	21 942
Osuudet konserniyrityksissä 31. 12.	21 942	21 942

12. MUUT SIJOITUKSET

(1000 euroa)	Omistusosuus (%)	Omistusosuus (osakkeiden määrä)	2018	2017
Osuudet osakkuusyrityksissä				
Uponor Oyj 1. 1.	22,64%	16 571 780	149 430	149 430
Lisäykset		1 459 000	13 617	
Uponor Oyj 31. 12.	24,63%	18 030 780	163 047	149 430
Kemira Oyj 1. 1.	18,20%	28 278 217	330 855	330 855
Kemira Oyj 31. 12.	18,20%	28 278 217	330 855	330 855
Tikkurila Oyj 1. 1.	18,07%	7 969 552	125 073	125 073
Tikkurila Oyj 31. 12.	18,07%	7 969 552	125 073	125 073
Yhteensä			618 975	605 358
Muut sijoitukset				
Muut sijoitukset 1. 1.			103	103
Muut sijoitukset 31. 12.			103	103
Yhteensä			103	103
Osuudet osakkuusyrityksissä ja muut sijoitukset yhteensä			619 078	605 461

13. MUUT PITKÄAIKAISET SAAMISET

Vakuustalletukset	23	23
Yhteensä	23	23

14. LYHYTAIKAISET SAAMISET

Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Muut saamiset			3 800	1 550
Siirtosaamiset			67	66
Saamiset muilta				
Muut saamiset			3	8
Siirtosaamiset			14	50
Yhteensä			3 884	1 674

Emoyhtiön liitetiedot, FAS

(1000 euroa)

2018

2017

15. RAHOITUSARVOPAPERIT**Sijoitukset lyhytaikaisiin rahoitusinstrumentteihin**

Hankintahinta	10 000	
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattu voitto/tappio	-44	
Yhteensä	9 956	0

Yhtiö käyttää strategiansa mukaisesti kassavarojen hallinnoimiseen lyhytaikaisia rahoitusinstrumentteja. Lyhytaikaisten rahoitusinstrumenttien käyvät arvot kirjataan KPL 5 luvun 2a §:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikuttisesti. Lyhytaikaiset rahoitusinstrumentit ovat konserniliitetiedon 11 mukaisesti hierarkiatason 1 sijoituksia.

16. OMA PÄÄOMA

Osakepääoma 1.1.	6 521	6 521
Osakepääoma 31.12.	6 521	6 521
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	586 063	555 574
Osingonjako	-2 999	-2 499
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	583 064	553 075
Tilikauden voitto	31 428	32 988
Oma pääoma yhteensä 31.12.	621 013	592 584
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta		
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	583 064	553 075
Tilikauden voitto	31 428	32 988
Yhteensä 31.12.	614 492	586 063

17. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Kertyneet poistoerot	16	41
Yhteensä	16	41

18. VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Velat muille kuin konserniyrityksille		
Lainat rahoituslaitoksilta	45 000	45 000
Yhteensä	45 000	45 000

Lyhytaikainen vieras pääoma

Velat muille kuin konserniyrityksille		
Ostovelat	27	51
Muut lyhytaikaiset velat	31	26
Siirtovelat	180	164
Yhteensä	238	241

Vieras pääoma yhteensä	45 238	45 241
-------------------------------	---------------	---------------

Korollinen vieras pääoma

Korolliset lainat rahoituslaitoksilta	45 000	45 000
Muu korollinen vieras pääoma rahoituslaitoksilta		
Yhteensä	45 000	45 000

Emoyhtiön liitetiedot, FAS

(1000 euroa)

2018

2017

19. MUUT LIITETIEDOT**ANNETUT VAKUUKSET****Muut omasta puolesta annetut vakuudet**

Muut pantit	1	1
Yhteensä	1	1

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tai osakkeita

Rahalaitoslainat	45 000	45 000
Pantattujen osakkeiden markkina-arvo *	171 022	252 826
Yhteensä	171 022	252 826

* Pantattu myös Oras Oy:n lainojen, 30 000 tEUR (26 000 tEUR 2017), vakuudeksi.

Yhteensä	171 023	252 827
-----------------	----------------	----------------

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Kirjanpitokirjat

Päivä- ja pääkirjat	CD-levyllä
Reskontraerittelyt	ATK-listoina

Tositelajit

Ostolaskut	CD-levyllä
Myyntilaskut	CD-levyllä
Muistiotositteet	CD-levyllä
Kassatositteet	
– myyntilaskujen suoritukset	CD-levyllä
– ostolaskujen suoritukset	CD-levyllä
– muut kassatositteet	CD-levyllä

Tasekirjan allekirjoitukset

Helsingissä 26.3.2019

Annika Paasikivi
toimitusjohtaja

Jari Paasikivi
hallituksen puheenjohtaja

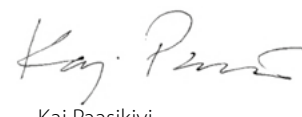
Ulf Mattsson

Frank Stangenberg-Haverkamp

Robin Lawther

Kaj Paasikivi

Christoph Vitzthum

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 26.3.2019

Heikki Illka, KHT

Tilintarkastuskertomus

Oras Invest Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Oras Invest Oy:n (y-tunnus 1908260–8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätöiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätöiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos

emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheita epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomusessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat

kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdesämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 26.3.2019

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Heikki Ilkka
KHT